

ik de menschen ontdekte, en in hun naaktheid stelde, dan waren wij niet aangenaam. Maar, als 't goed is, die welgesteld zijn, hebben 't wel willen weten. Die beginnen dan voor God in hun schaamte te staan. Als men begint te zien de kracht van zijn verdorvenheid, dat maakt goed werk; als wij zoo breed daarvan niet spreken voor of bij menschen, maar voor God, dan is 't zuiver in mijn en uw harte. Niemand wil hoovaardig zijn. Een mensch is evenwel zeer trotsch. Weet gij waaraan ge zoo een kennen kunt, als er hoovaardij in zijn harte is?

1. Eerst, zoo een heeft zulke slechte gedachten van een ander, en doorgaans zulke groote gedachten van zichzelf, van zijn eigen gaven en bekwaamheden. Rom. XII: 16, En zijt niet wijs bij uzelf. Hetgeen zij van David ten onrechte zeiden, 1 Sam XVII, wij kennen uwe vermetelheid, en de boosheid van uw harte. De Apostel Paulus kende daar ook wat van; hij zeide, 2 Cor. X : 12, ik durf u niet zeggen, dat ik ben als sommige. Hoe zijn zij ? Zij meten zichzelf met zichzelf, zij vergelijken zichzelf bij zichzelf. Hoe is zoo een? Zij gaan bij zichzelf nederzitten, en gaan eens bedenken, wat bezit ik, hoeveel gaven en bekwaamheden, zou er wel iemand bij halen? Neen, zij komen alle bij mij tekort. Daar zitten zij én meten en hermeten, daar is mij niemand gelijk. Zoo meten zij zichzelf met zichzelf. Gij wilt een ander bij u niet vergeleken hebben, gij zijt er boven.

2. Het tweede teeken is, gij zoudt God wel bidden dat Hij niemand boven u verhief, gij zoudt niet tevreden wezen met het gebed van Eliza, laat er twee deelen van den Geest zijn; gij zoudt liever het gebed van de moeder der zonen van Zebedeus bidden, Heere gebiedt dat mijn eene zoon aan uwe rechterhand, en mijn andere aan uwe linkerhand mag zitten; zoo zoudt gij wel bidden dat er toch niemand mocht grooter zijn als gij.

3. Gelijk gij groote gedachten hebt van uzelf, zoo geeft gij er u ook voor uit, gij wilt er voor aangezien en gekend zijn, gij zijt hoogmoedig in uw spreken, gij spreekt tot uw eigen lof. Hand. VIII, Simon, de toovenaar, die gaf zich uit dat hij wat was. Hand. V, Theudas gaf zich uit dat hij wat was, Zij kunnen het niet zwijgen ; dat, zeggen zij, heb ik gedaan, dat geleden. Ach Heere! wat doet een nederige ? Ach, zegt hij, zulk een roem is niet oorbaar, 2 Cor. V en 2 Cor. XII. Ik wil liever spreken van mijn lijden en van mijn zwakheid.

4. Dan is zoo een wonderlijk in zijn schik, als hij eens op mag tellen wat hij al heeft, dan leeft hij, dan heeft hij tijd en tong te kort, dan is hij als een Hiskia, hij liet de gezanten van Babel al

zijn schatten zien. Waarom? Dan zullen zij denken, ik wist niet dat hij zoo groot was, en dat zullen zij dan tegen hun koning zeggen. Zoo is 't met een geestelijk hoovaardige, als hij 't dan al uitgesproken en gedaan heeft, is hij wonder in zijn schik.

5. Een hoogmoedige hoort liever spreken daarover, wie de meeste, als wie de minste zal zijn. De broeder die nederig is roeme in zijne hoogheid, dat hoort hij niet gaarne. Zoo iemand 't Koninkrijke niet ontvangt als een kindetje, die is Mijns niet waardig, dat staat hem niet aan. Zij zouden gaarne hebben, dat het hun ging als Jozeph, dat de zon, de maan, de sterren en de schoven voor hen bogen. Zij wilden wel dat elk hen liefde, diende, eerde, achtte, vreesde. Zij wilden wel dat zij 't al waren, en een ander niemandal.

6. Zij hebben voor een ander niet veel achting. Luc. XVIII: 9, daar was er zoo een, die een ander niets achtte. 1 Sam. XVII, daar komt die Filistijn, en hij verachtte David in zijn harte. Een nederige zoekt die vlek van zich te houden, Phil. I: 1, en 2 Cor. X: 10, wat moogt gij voor Paulus zulk een achting hebben, zeiden die opgeblazenen, zijn brieven zijn gewichtig en krachtig, maar bekijkt hem eens in zijn uitwendige tegenwoordigheid, die verachten ze.

7. Zoo God in Zijne voorzienigheid beschikt, dat er iemand is die meer liefde en achting geniet als zij, die kunnen zij met geen goede oogen aanzien; spreekt er niet van, zegt hij, ik kan het niet hooren.

8. Die hoogmoedig is, al zijn deugden zijn zooveel en zoo groot, en zijn zonden zoo klein. De vromen, hun zonden ziende en hun deugden, zeggen, zoo de genade Gods en de verdiensten van Christus het gewicht aan mijn deugden niet geven, zoo moet ik verloren gaan om mijn zonden, met al mijn deugden. Maar een hoogmoedige, hij is van der jeugd af zoo godsdienstig geweest. Luc. XVIII, ik bidde, ik vaste, ik geef aalmoezen. En de zonde is zulk een lichte zake. De splintertjes in de vromen zijn balken, maar zijn kemel is maar een muggetje, 't is maar een vuiligheidje.

9. Het bestraffen van zijn vriend veracht hij, dat kan hij niet dragen, hij houdt niet van den tekst, Hebr. III: 13, Vermaant malkanderen alle dagen. Noch van dien tekst, gij zult uwen naaste naarstelijk berispen, Lev. XIX:17. Hij kan het niet dragen, indien iemand hem berispt, ik hate hem, zegt hij, en ik zou er wel mede doen als Herodes, hij liet Johannes onthalzen. Dat is het negende, het bestraffen van zijn vriend of vijand, kan hij geen van beide dragen.

10. Het tiende is: hij eigent zichzelf toe, dat God toekomt. Is er iemand een dief van Gods eere, 't is een hoogmoedige.

Dan. VI, in dertig dagen zult gij van niemand iets bidden als van mij, en Dan. IV : 30, Is dit niet het groote Babel, dat ik gebouwd hebbe? en Hand. XII: 22, Een stemme Gods en niet eens menschen. Dan geeft hij Gode niet dat Godes is, hij zet het al op zijn eigen rekening, en zegt dat hij 't gedaan heeft. Zoo doet een nederige het tegendeel, en zegt, ik zie niet dat ik iets doe. Petrus zeide, Cornelius, aanbidt God, wij zijn menschen van gelijke bewegingen als gij, Hand. X. Elia was een mensch van gelijke bewegingen als wij, Jac. V: 17.

11. Het elfde, teeken is : God kan 't hun nooit van pas maken, zij zijn nooit vergenoegd, zij klagen altijd over dit of dat, op hun deur en vensters, en op alle hun vertrekken staat, nooit genoeg, hij heeft altijd hier en daar wat op te zeggen, zoodat God eindelijk zegt, wat klaagt gij ? Klaagt over uw zonden ; zijn niet Mijne wegen recht? zijn 't niet uwe wegen, die onrecht zijn?

12. Het twaalfde teeken is, dat hij zijn hoogmoed voor God en voor de menschen wil doen passeeren voor nederigheid, al weet hij dat de hoovaardij voor den Heere een gruwel is. Het is een strik van den duivel, die u leelijker maakt als de duivel. Zoo zegt dan een kind van God, ik wil niet tot een gruwel zijn, weest niet hooggevoelig, maar vreest. Maar een hooggevoelige wil zijn hoogmoed voor nederigheid doen passeeren. Marc. X, die Jongeling, hij viel daar op den weg neder, hij was zoo fraai bij zichzelf.

13. Het dertiende teeken is : de nederigheid maakt hij uit voor hoovaardij, en zijn hoovaardig harte, zegt hij, is nederig. Hoe leelijk was die tollenaar in 't oog van dien hoovaardigen Farizeeër in zijn neerslachtigheid, en in zijn bidden om genade ! Ik danke U, Heere, zegt hij, dat ik zoo niet en ben als deze tollenaar. 2 Sam. VI, hoe verachtte Michal haren man in haar harte ! hoe is de koning, zeide zij, nu verheerlijkt !

Zoo doet een hoovaardige, hij stelt het goed tot kwaad, en 't kwaad tot goed, het licht in de duisternis.

14. Het veertiende teeken is: die hoovaardig is in zijn hart die zal 't naar buiten laten vliegen in zijn taal, gesten, verkeer, gewaad, in alles. In zijn taal; hij spreekt als de wereld, trotsch, gemaakt, hij maakt het veel, om hooge, hooge te spreken. In zijn gesten; hij buigt, hij struikt, hij veinst, hij is vol hoofsche betuigingen. Hij is als de wereld in zijn spijs en drank; zijn drinkvaten, stoelen, banken, deuren, vensters, 't is al geverwd met hoogmoed ; daar staat op elk vertrek, hier logeert de nederigheid niet ; op elk stuk staat, hier heeft de ware nederigheid geen herberg; zijn spijs, drank, glazen, roept als uit hier is de hoogmoed te vinden.

Komt gij aan de kleederen, de kleur, de stoffe roept, ik ben de wereld gelijk, ik volg den hoogmoed, ik ga met velen op een pad, ik leef naar de eeuw van dezer werelds grootschheid, ik leef naar de begeerlijkheid der oogen, al hooren zij luidkeels uitschreeuwen dat het de dood werkt. Al hunne sieradiën roepen luidkeels, hier woont een hoogmoedige.

Zullen wij nu nog niet iets zeggen tot Gods kinderen? Het is een zonde en een schande, die 't nooit moesten doen, die een onderscheiden volk moesten zijn, in taal en gesten, zij doen ook al mede in dat stuiken en buigen, en is dat nederig zijn? 't is of gij uw ziel verliezen zoudt, als ge naar malkanderen niet ziet om te buigen; 't is een schande, die in de kerk niet genoemd moest worden, de een steekt den ander aan, daar zit men en kijkt totdat men malkander in 't oog heeft. Gij zult er u niet van bedanken, gij moogt het doen zoo gij wilt, God zal 't zoeken.

15. Het vijftiende teeken is, dan hebben zij een Tertulles tonge om er voor te spreken, maar geen een om ze te belijden. Schaamt er u over, gij behaagt er God niet in; dan hebt gij zoovele **bedekseltjes** voor die zonde, gij studeert er op, en weet het een glimpje te geven.

16. Het zestiende teeken is, zij hooren er niet gaarne van spreken, dan zijn ze in hun schik niet; als de hoogmoed tegengesproken wordt, of als die veracht wordt, en in zijn eigen aard vertoond, dan zijn die nagels en prikkels al te scherp, dat wordt hun dan een oordeeler van de gedachten, daar hooren zij niet gaarne van, ik wou wel dat daar altijd van gezwegen wierd, zeggen ze. Ik niet, God die spreekt er zoo van.

17. Het zeventiende is, dan hebben zij die greep, en zij zullen zulk een kunstje doen, en wat is dat? Dit, zij zullen **zichzelve**n tot den grond toe verkleinen, omdat ze weten dat er iemand is die hen prijzen zal; die heeft mij lief, en die zal 't wel zeggen, wat ik ben; en zoo doet hij om zich te verheffen. Of hij heeft nog een greep uit de hel, hij ziet dat daar iemand zit bij een, die gaat hij zeer prijzen, al had hij zelf er zooveel hart niet voor, waarom, om zoo goed wederom te hebben.

18. Ten laatste, is er iemand die hem ontdekt, dan zou hij wel uit het Christendom scheiden, dan wou hij wel dat hij dood was.

Dat zijn zoo achttien teekens van een hoogmoedige. Een nederige zal misschien zeggen ik heb dat van een Woensdag liever gehoord. En dit zal u misschien al nuttiger zijn. Gaat elk eens in uw harte: zit er niet van dat zuurdeeg nog een groote klomp in u? 't is geen korreltje, Wat zegt uw harte? Wij zeiden **flus**,

als wij de teekens van de verdorvenheid geven, spreekt er dan niet veel met malkanderen van, maar doet het voor God, veroordeelt uzelf. Zijt gij al te hoovaardig, laat ons nederig zijn.

Nu willen wij u de nederigheid in 't vervolg smakelijk maken, en den weg wijzen, om er toe te geraken, en dan nog eenige gevallen van 't gemoed oplossen, zoo wij leven en gezond zijn.

Daar hebt gij nu de honderdste afgepredikt. Hoe verre dat God het ons nog zal laten brengen, weten wij niet, of dat wij niet verder zullen brengen; alzoo als 't God belieft, dat geven wij in Zijne hand, en bidden God dat Hij dit alles belieft te zegenen aan ons, en aan ulieden, tot Zijne eere om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-EERSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21.

Waarin veertien redenen om de nederigheid aan te prijzen.

WIJ lezen, 2 Cor. X : 18, Niet die hemzelve prijst, maar dien de Heere prijst, die is beproefd. En Salomo zegt, Spr. XVII : 2, Laat u een vreemde prijzen, ende niet uwen mond ; een onbekende, ende niet uwe lippen. Het is zoo schoon, als God ons prijst. Gij zult zeggen, prijst God een mensch wel? Ja, Hij prijst een mensch voor engelen, voor duivelen, en voor heel de wereld. Wanneer doet God dat?

1. Eerst, als Hij in Zijn Woord hun genaden en deugden ter nederstelt. Hebt gij wel acht geslagen, zeide God, op Mijnen knecht Job, tegen den duivel, dat er niemand is oprecht en vroom als hij? Job I : 8. God stelt in Zijn Woord zoo een heele wolke van getuigen ter neder, Hebr. XII : 1.

2. God prijst een mensch en zijne kinderen, als Hij tegen zijne knechten zegt, spreekt eens in de bediening van hun goed en aangenaam gedrag, en wat hun uiteinde is geweest. In heel de wereld zal van die vrouwe gesproken worden, dat zij de albasten flessche met zalve gebroken heeft, om Mijne voeten te zalven, zeide de Heere Jezus. Daar wordt in 't Woord gezegd, dat er mannen waren, die lof hadden in den Evangelio, 2 Cor. VIII : 18.

3. Daar zijn er, die God prijst, als Hij hun doet zeggen, mijne genade en mijn gedrag gelijkt naar die God in zijn Woord prijst, God heeft mij zooveel genade gegeven, dat mijn kleinste bijna is als die van Davids huis.

4. God prijst een mensch, als er zoo een goeden naam van hem uitgaat, als de vromen zeggen, God geeft mij dat en dat van u te zien, gelijk Boas van Ruth zeide, geheel de stad mijnes volks weet dat gij een deugdelijk wijf zijt, Ruth III : 11 en 2 Kon. IV, ik hebbe gemerkt dat die man Gods heilig is, zeide de Sunamitische, en de weduwe van dien man zeide, uw knecht mijn man is gestorven, en hij was den Heere zeer vrezende.

5. Dan prijst God een mensch, als een kind Gods zich zoo gedraagt, dat anderen de waarheid zouden moeten tegenspreken, als zij hem niet en achtten, zij zouden moeten liegen, als zij niet zeiden, gij hebt getuigenisse dat gij de waarheid liefhebt.

6. God prijst hen, als Hij in 't oordeel zeggen zal, Matth. XXV, dat en dat hebt gij geweest.

Ik zeg, dan prijst God een mensch. *a.* Als Hij hem prijst in zijn Woord. *b.* In de bedieninge. *c.* In zijn consciëntie. *d.* In 't hart der vromen, als zoo een goede naam van hen uitgaat door hun goed gedrag. *e.* Als anderen de waarheid tegenspreken zouden als zij hen niet prijzen. *f.* In 't oordeel.

Nu komt de groote God, en zegt, de eene bezit dit, de andere wat anders. Zoo prijst Hij den een in dit, den ander in wat anders. Hij prijst een Mozes in zijn zachtmoedigheid. Elia en Daniël in hun krachtig bidden, Job in zijn lijdzaamheid, Abraham in zijn geloof, Salomo in zijn wijsheid, Nathanaël in zijn oprechtheid, Maria in hare nederigheid.

Gij moet weten, als God den een of den anderen prijst, God deelt mede naar zijn believen. De heerlijkheid van de eene sterre verschilt veel van de andere; het eene kind Gods scheelt ook veel van 't andere, 't eene kind Gods is daarin heerlijker, en 't andere weer in wat anders. Alle deze dingen werkt een en dezelfde Geest. Het gaat er mede als met Davids helden, daar was er een die ze allen overtrof, daarna kwamen er nog twee of drie, daarna nog dertig, maar die eene overtrof ze allen, zij kwamen daar altemaal niet bij.

De allerliefste Heere Jezus wil in 't bijzonder van mij en u in drie dingen gevolgd zijn, in lijdzaamheid, in lankmoedigheid, in nederigheid.

1. Volgt Mij, zegt Hij, in lijdzaamheid. Ik deed Mijn mond niet open, als Ik daar voor Pilatus stond; al wierd Ik gelasterd, Ik zweeg stil; daar was niet één woord dat Ik beantwoordde, Ik was als een lam dat stom was; doet ook zoo, Mijne kinderen. 2 Petri II: 21. Hij heeft ons een exempel van lijdzaamheid nagelaten.

2. Mijne kinderen, zegt Hij, volgt Mij in zachtmoedigheid. Gij hebt zulke oploopende harten, kijkt eens hoe Ik was, nooit oploopende en toornig; als Ik eens toornig was, Ik zag ze rondom met toorne aan, meteen bedroefd zijnde over de hardigheid huns harten, **Marc. III.**

3. Ik wil dat gij van Mij leeren zult nederig te zijn. Joh. XIII daar gaat Hij een doek nemen, om hunne voeten te wasschen; doet ook zoo, zegt Hij, weest de minste omtrent uw naaste; al kan hij van een ander gediend worden, weest blijde als gij maar de geringste dienst aan hem doen moogt; Ik hebbe Mijzelven vernietigd, doet. ook zoo, vernietigt ook uzelfen.

Geliefden, wij hebben het tiende kenteeken onderhanden. Dat schoone bevallige mag van ons niet, of wat schoon en bevallig

is, is van ons af. Dat hebben wij zoo behandeld, dat wij zeiden: al die genade heeft is nederig, voor God, voor de menschen, voor zichzelf in eigen harte, ach hoe laag is hij ! Toen toonden wij, is dat een teeken van genade? wij zeiden, dat het gewis was, daar is genade, daar het is, en daar 't niet is, is geen genade, 't mag wezen wie het wil. Toen lieten wij u zien waar zij zit, en in den schijn en in het zijn, in alle beide. Gij kunt de nederigheid van binnen niet hebben, en u van buiten hoovaardig vertoonen, of gij doet uw gemoed kracht en geweld aan. Onthoudt het: alle genaden zijn zijn, maar nooit zonder schijn, zij zit in- en uitwendig. Toen zeiden wij, hoe komt zoo een glorieus schepsel aan nederigheid? Dat toonden wij, God die breekt den hoogmoed, en Hij legt een beginseltje van nederigheid in hen door Zijnen Geest, en door 't oefenen wordt het grooter. Toen zeiden wij, nu moeten wij eenige teekenen hebben van nederigheid ; dat deden wij. Toen zeiden wij, gij zult in uw harte zeggen: zou ik niet hoovaardig zijn ? Daar gaven wij ook eenige teekenen van.

Nu is ons voor een zevende stuk overig dit, dat wij u die nederigheid wat zouden aanprijzen. Zij is schoon genoeg, maar men prijst wel goud en parels; gij zegt, 't is zoo schoon, ziet gij er dit en dat wel in, en gij prijst het zoo, dat wilden wij van dezen morgen wel doen, de nederigheid u aanprijzen. En als gij zegt, 't is genoeg, wij wilden dat gij ons zedet wat weg wij moeten inslaan om het te verkrijgen, dat zullen wij ook zoeken te doen. Wij zullen dan:

I. U dat schoone een weinig aanprijzen.

II. U den naasten en besten weg geven om het te verkrijgen.

1. Wat het eerste aangaat, mogen wij u die nederigheid niet wat aanprijzen! luistert een weinig, God die staat er zoo op.

1. Eerst, Hij wil u en mij zoo hebben, alsof er niets anders was. Phil. 11 : 27, Alleenlijk wandelt waardiglijk den Evangelio Christi, alsof er anders niet gedaan moest worden. En Luc. VIII: 50, gelooft alleenlijk. Zoo is het met de nederigheid, God staat daar zoo op. Wat moogt gij Mij zoo vragen, waar gij Mij mede ontmoeten zult? Ik heb het u bekend gemaakt, 't heele Woord door; wat eischt de Heere van u, als dat gij ootmoedig zult wandelen voor uwen God; Micha VI, wandelt nederig voor Mijn aangezichte. God ontslaat daar niemand van, Hij staat daarop als op het eenige. Wij zeggen dikwijls met een David : één ding heb ik van den Heere begeerd, en dat zal ik zoeken, Ps. XXVII : 4. God zegt ; één ding heb Ik van u begeerd, zoekt dat tot uw doodbed. Wat Heere? Dit, dat gij nederig zijt. De Hemel is hoog, maar de

weg naar den Hemel is laag; wil ik en gij in de hoogte komen, wij moeten den lagen weg bewandelen.

2. Wij zullen voor een tweede er dit bijvoegen; gij moet uw staat opmaken, ik en gij, of wilt gij dat maar doen als gij ziek zijt en gaat sterven? Wei, doet het bij levenden gezonden lijve. Ik en gij moeten ons benaastigen, om onze roeping en verkiezing vast te maken, en zien of wij uit den natuurstaat tot de genade zijn overgegaan. Als wij dat zullen doen, mist noch vergeet de nederigheid niet. God zal zeggen, waar is uwe nederigheid? Hebt gij geen nederigheid, dan hebt gij geen genade, of uw genade zou schrikkelijk verward en duister moeten zijn, dan zult gij onder slagen raken. Arbeidt niet alleen om genade, maar ook om nederigheid. Dat is het tweede, gij kunt uw staat anders niet wel opmaken. Iemand zal zeggen, was daar zooveel aan gelegen, al kon ik mijn staat niet opmaken? Ja.

3. Gij zoudt beter alle verkwikking missen, die er in de wereld is, gij zoudt beter gebrek hebben aan al den troost, die er in de genade is, als dit missen; beter zou ik gebrek hebben aan goed, aan een goeden naam, aan eere, aan al wat in de wereld is, beter zou ik gebrek hebben aan al dat verkwikkelijk in de genade is, aan de vertroosting des Heiligen Geestes, als aan de nederigheid. De troost moet op de nederigheid groeien, geen nederigheid geen troost; al moest gij den troost al uw leven missen, 't was troost genoeg, dat gij nederig waart.

4. Het vierde, daar men de nederigheid mede moet aanprijzen, is dit: hoe nederiger, hoe waardiger, en hoe zwaarder en gewichtiger bij God. Gij zult altijd te ligt bij God bevonden worden, als gij niet nederig zijt. Vederen van hoogmoed, en pluimen, en schuim van zilver heffen zich naar omhoog, maar goud, hoe weinig er is, het daalt neder, 't is gewichtig. Zijt gij nederig en klein, gij zijt gewichtig, maar al hadt gij nog zulke deugden, en gij waart vol schuim van hoogmoed, 't is al te ligt; hoe weinig goud er is, 't is zwaar. Waarom was David een man naar Gods harte? Omdat hij nederig was. Jasaja had nooit zoo groot geweest, had hij zoo klein niet geweest, Jes. VI. God drukte het op ons harte, hoe meer nederigheid wij bezitten, hoe waardiger wij bij God zijn.

5. Een nederige is het voorwerp van Gods liefde. God heeft er Zijn vermaak in, Hij bemint nooit een trotsch harte, Hij vermaakt Zich in de nederige lage harten. Toen Saul zoo klein was in zijne oogen, en Achab zich zoo nederig aanstelde, dat paar goddelooze koningen, zij vonden wat ingang bij den Heere. Wat is dan de rechte nederigheid? Daar zegt God van, weet

gij waar Ik wone? In het hooge huis, ja ook in die nederige woning bij een klein mensch; maar als dat harte zich wat verheft, dan ga Ik wat uit dat woninkje. 2 Chron. XXXIII, als Hiskia zich verhief, verliet hem den Heere.

6. Het zesde is: wilt ge veel genade hebben, zoo weest nederig. Bidt gij om dit of om dat, 't zal u aan geen gave noch genade ontbreken, als het u aan die niet ontbreekt; dan zult gij zooveel ontvangen uit Zijne volheid, zooveel, dat het als Ezechiëls wateren zullen worden, gij zult er niet meer door kunnen, maar gij zult u tot zwemmen moeten begeben. Weest nederig, en de Heere zal u geven, dat gij niet alleen zult moeten zeggen: ik hebbe veel, maar ik hebbe al dat mij lust.

7. Roept God de Heere u niet tot nederigheid? Is Zijn hand altemets niet zwaar over uw land en kerk, over uw familie, over uw ziel ? Raakt gij altemets niet onder een roede? Ik vrage u, zullen wij ons verheffen als God slaat, en ons terneer werpt? Zullen wij ons dan niet vernederen onder de krachtige hand Gods? O! God zegt misschien wel tot u en uw familie, 't geen Hij tot Israëel eens zeide, doe uw sieraad weg, Ik weet wat Ik u doen zal.

Geliefden! ik wou dat die tekst door uw harte ging, zij staat Exod. XXXIII: 5. Het is beter met een zak van nederigheid, als met hoogmoed bekleed te zijn. Het is beter zich te vernederen in 't stof als zich te verheffen door hoogmoed. Gij zijt al veel schooner in een zak als in 't purper.

8. Het achtste is : geen mensch is hatelijker bij God, als die niet nederig is, die hooge, hooge is, die is een schrik bij God, De hoogmoedige, al die hoog van harte is, is den Heere een gruwel. Spr. XIII: 5, en Spr. VI : 16 zegt God, Ik hate hem, Ik mag hem niet zien. Is dat u aangenaam, een gruwel bij God den Heere te wezen? Daar was er een, die de hoogmoed beschreef, kort, hij zeide: de hoogmoed is de moeder van de helle.

9. In de negende plaats, laat ons ingang bij u vinden, de hoogmoed is zoo schadelijk. Moabs hoovaardij zegt God, is groot, gij hebt het wel gehoord dat hij zeer hoovaardig is, hij zal worden als Sodom, wegens den hoogmoed, Zeph. 11. Gij hebt der duivelen hoovaardij gehoord, en dat zullen zij hebben, dat alle genade voor eeuwig hun ontzegd zal worden, en dat ze daar voor eeuwig in de helle moeten.

10. Mogen wij niet zoeken ingang bij u te vinden ? Zijt gij hoovaardig, niemand heeft respect voor u, als gedwongen, of om

uw ambt; maar zijt gij nederig, elk heeft achting voor u, 1 Sam. X zeiden ze van dien nederige, 't is een geëerd man.

11. Het elfde is: niemand zal voor God zooveel ingang vinden als een nederige in de kerk en politie. Gij zult vinden dat één nederige meer ingang vindt als tien hoovaardigen. Wij predikanten, als God ons wat begiftigd heeft, en als wij ons verheffen, wij hebben geen ingang te wachten, maar vindt gij een nederige, hij zal voor God een open hart en oog vinden. Gij zult vinden, dat hij ingang heeft. Daarom zegt de liefste Heere Jezus tot Zijne Apostelen, weest toch de minste, wijkt malkanderen wat. Zoo gij een goed lidmaat zijt, en gij wilt malkanderen stichten, zoo wakker de hoovaardij komt, al de stichting is weg, maar is iemand nederig, dan zou men malkander wel omhelzen.

12. In de twaalfde plaats, laat ons u de nederigheid aanprijzen. Een nederige is een vergenoegde, hij klaagt niet; is zijn aanzien in de wereld gering, hij klaagt niet, hij is in zijn kleintje vergenoegd, in de natuur en in de genade. Ik ben, zegt hij, niemendal waard, al ben ik maar klein, 't is wel. Zij zijn als Jonathan, hij had maar weinig van den honig geproefd, en 't was wel. Ik hebbe geleerd vergenoegd te zijn, zei Paulus, in 't gene ik ben, Phil. IV: 11, Zij zijn zoo content in al Gods doen; daar is zulk eene majesteit en heerlijkheid in, zeggen zij, dat ik het niet zeggen kan. Een nederige is couragieus, hij is een held, hij is vol trouwe, hij is een eerder van God en van zijn naaste, elk een dier takken loopt over den muur.

13. Een nederig schepsel is allernaarstigst en arbeidzaamst om in den hemel te komen. Neh. IV, het harte des volks was om te werken, zij zitten al heel in 't werk, in 't zoeken, in 't bedenken van de dingen, die boven zijn, Col. III: 1, 2; zij zoeken hun zaligheid uit te werken met vreeze en beven., Phil. II: 12; zij zoeken en werken om de spijze die niet vergaat, Joh. VI: 27. Ik vermag alle dingen, zeggen zij, door Christus, die mij kracht geeft, Phil. IV: 13. Zij gaan niet alleen werken, maar zij zijn ook zoo gesterkt in al hun nederigheid, in den Heere Jezus. Wordt er iets op hen verzocht, hebben zij ergens tegen te gaan, hebben zij een begeerte om hun plicht te volbrengen, de Heere, zeggen ze, zal mij bekwaam maken. Dan gaan zij werken op hun knieën, al biddende. Ach! Geest van God, zeggen zij, komt mij te hulp! Hun gebed is, komt noordenwind, ontwaakt zuidenwind, doorwaai mijnen hof, Hoogl. IV: 16. De ploeger is met zijne hand aan den ploeg, en met zijn oog naar boven om een zegen; zoo ook, 't oog van de nederigen is naar boven, terwijl hun hand aan 't werk is.

Zij weten toch, dat de geweldigers het koninkrijke met geweld innemen.

14. Ten laatste, een nederig mensch is een heilig **belever**. Zoo lang gij niet nederig zijt, zult gij niet willen heilig leven. Wilt gij nederig leven, gij zult heilig leven ; nederig en heilig te leven, dat is het beste en schoonste kleed, nederig te zijn is de grootste trap in de heiligmaking. Wat is de beste trap in de heiligmaking? Nederig te zijn op het ziek- en doodbed. Welk is de laatste trap en de naaste trap aan de heerlijkheid ? Dat gij nederig zijt ; de nederigheid is de grootste trap in de heiligmaking, en zij is de naaste aan de heerlijkmaking.

II. Daar hebt gij nu veertien smakelijke vermakingen. Die nu dien glans van de nederigheid gezien heeft, zal zeggen, gij hebt mij bekoord, Amen! ik approbeere het, en omhelze het, mijn harte is bereid; maar wat weg moet ik inslaan, om het te krijgen? Dat dachten wij er nog bij te voegen, maar wij moeten onszelven kennen, dan zouden wij te lang zijn. Wij hebben over de nederigheid nog al wat te zeggen; eerst wat weg wij inslaan moeten, om dezelve te verkrijgen, en dan eenige geestelijke **gemoeds**-gevallen, en **daarmede** zullen wij dan het stuk sluiten, en tot een ander **teeken** overgaan, **zoo** wij 't leven en gezond zijn. En nu willen wij God bidden, dat Hij dit gesprokene belijft te zegenen aan ons en aan **ulieden**, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-TWEEDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin :

- I. Zeven wegen om tot die nederigheid te komen.
- II. Nog drie vragen beantwoord.

WIJ lezen, 2 Petri 1: 10, Benaarstigt u om uwe roeping en verkiezing vast te maken. Gods volk is een naarstig volk. God de Heere geeft ze werk, Hij stelt ze aan 't werk, zes dagen zult gij arbeiden, zegt God in 't vierde gebod. Hij gebiedt nooit de ledigheid, Hij gebiedt de naarstigheid aan elk, en elk die naarstig is heeft den zegen Gods te wachten. Gods volk is niet als de leliën, die niet arbeiden noch spinnen, zij rusten maar als zij gestorven zijn, Openb. XIV : 13, Zalig die dooden, die in den Heere sterven, van nu aan, ja zegt de Geest, opdat zij rusten van haren arbeid. Van wat werk rusten zij dan ? 1. Van 't werk van hun beroep. 2. Van 't zondigen. 3. Van 't oorlogswerk. 4, Van 't reiswerk. 5. Van hunne zaligheid uit te werken.

1. Eerst, zij rusten van 't werk van hun beroep, zij zeggen tot dat werk, staat daar, ik ga nu tot in alle eeuwigheid bij God.

2. Zij rusten van de zonde, die zoo gestorven zijn, tot in eeuwigheid houdt de zonde bij hen op.

3. Gods volk rust van 't oorlogswerk, als hebbende den goeden strijd gestreden met Paulus, 2 Tim. IV : 7, en Eph. VI : 11, die wapenrusting leggen ze daar neer, in de strijdende kerk, in dien toren worden de wapenen opgehangen.

4. Nog eens, zij rusten van hun reiswerk, gelijk Jacob, die leunende op het opperste van zijn staf en God aanbiddende zei: ik ga naar die stad, die fondamenten heeft, de strijd is gestreden, de loop is geëindigd.

5. Het laatste werk hier, is de zaligheid uit te werken, Phil II: 13. Dan zeggen zij met hun Hoofd, Vader, dat werk, dat Gij mij gegeven hebt om te doen, dat heb ik voleind, Joh. XVII: 4. Gods volk neemt dan de harp en de luit, en zij vangen het hemelsch werk aan. Hier hielden zij zich er al in bezig, maar daar zal het nacht en dag zijn.

Niet alleen is Gods volk zoo naarstig, maar ze zijn zoo grootmoedig, ze vreezen geen ding als hun genade klaar is ; wat hun ontmoet,

zij blijven kloekmoedig, ze zijn als een jonge leeuw, Spr. XXVIII :1, zij vertrouwen tot in den dood, Job XIII : 15 en Ps. XXVII: 1, zij vreezen niet, al was 't dat de wereld verging. Hoe hoog gaat dat? Zoo, dat zij zeggen, God is mijn licht en levenskracht, voor wien zoude ik vreezen? God is in het midden van ons. zou een man als ik vlieden? dat ware een schande, een man van zoovele ontmoetingen; toen ik mijne smeking voor den koning deed, hoe gelukte het mij, en zou zoo een kloekmoedig worden?

Gods volk is ook een ootmoedig en een nederig volk. Gij vindt ze veel op hun knieën, gering bij zichzelf, klein voor God en voor zichzelf. Zij zijn nooit fraaier opgeschikt, als dat zij nederig zijn, nooit leelijker, als dat zij gezwollen zijn bij zichzelf. Ze zijn nooit waardiger en nooit meer verheerlijkt bij God en menschen, als dat zij in hun kleinheid zijn. Dat zijn onder de heilige sieradiën de schoonste die zij hebben.

Dat bevallige in den staat der genade hebben wij een weinig bekeken, als een tiende teeken, dat God ons uit de nature in de genade heeft overgebracht. Dat deden wij zoo, dat wij u eerst deden zien dat een kind van God nederig is bij God. Dan, dat hij 't ook is bij zijn naasten. Dan, ook bij zichzelf. Toen zedet gij, is de nederigheid dan een gewis teeken van genade? Wij zeiden, ja, geen genade is er, daar geen nederigheid is, en daar is geen nederigheid, daar geen genade is. Toen lieten wij u zien, waar dat zij hare zitplaats had, niet in 't gelaat, noch in de praat, noch in 't gewaad, maar in 't harte. Toen lieten wij daarop volgen, hoe komt zoo een trotsch mensch nederig, hoe kan 't wezen, dat zoo een trotsch harte klein wordt, daar nog zooveel van de duivelsche nature in is? Toen gaven wij eenige blijken van de nederigheid. Daartegenover gaven wij eenige blijken van den hoogmoed. Als wij dat al gedaan hadden, zeiden wij: als iemand een pareltje of juweel heeft, dat schoon is, men zegt, bekijkt het eens, men staat er wat bij stil en zegt, ziet gij er dat en dat wel in, men prijst het en zegt, hebt gij er dien en dien glans wel in gezien?

In de laatste Predikatie hadden wij veertien dingen, waarin wij u die nederigheid aanprezen. Dat was heden voor veertien dagen. Zegt gij nu, mijn harte is bereid, en 't zal mij zulk een schat zijn, als ik het bezit; maar zegt mij eens, welk is de naaste weg om er toe te geraken? Ik moet bekennen, dat ik er iets in zie, daar mijn harte toe trekt, maar hoe kom ik er aan? Dat zullen wij u eerst toonen in zes of zeven weegjes, die God houdt om er u toe te brengen.

En dan bleven ons nog eenige vragen over, waarvan de eerste

is, als God een mensch vernedert, is hij dan nederig? De tweede, is een mensch nederig, die zichzelf vernedert? Een derde vrage, is die nederig, die een blijk van nederigheid voor God en menschen vertoont? De vierde, is die nederig, die beleefd en bescheiden is? Ja, die in de samenleving schijnt de minste te zijn. Ten vijfde, kan iemand in een hoogen rang zijn, in aanzien en eere wezen, en nochtans nederig zijn? Nog een zesde vraag, en dat is, of iemand kan de wimpels van hoovaardij vertoonen, en nochtans nederig zijn? Het zevende geval is over de sieradiën van een kind Gods. Als 't God belieft dat wij leven en gezond zijn, zal dat de stoffe in 't vervolg wezen. Wij moeten u tegenwoordig

I. Den weg wijzen om tot de nederigheid te komen.

II. Nog drie vragen beantwoorden.

I. Is uw en mijn harte bereid, heeft het u bekoord, wij zullen u zeven wegjes, om tot die nederigheid te komen, wijzen.

1. De eerste is, wilt gij nederig wezen, ziet veel op den nederigen Zaligmaker. Wij zijn zoo vreemd van 't leven Christi te bekijken, dat wij er beschaamd over moeten zijn, dat wij zoo weinig werk maken van zijn ommegang met God en menschen: wij zullen nog wel Christi lijden ons gemeenzaam maken, maar Zijn wandel is bij de meesten zoo vreemd. Nochtans moet Christus in ons leven, Gal. II:20. Hij moet voor ons elk een schilderij zijn. Laat ons toch veel zien op den nederigen Zaligmaker. Wat doet Hij? Hij gaat de voeten wasschen van Zijne Apostelen. Wat doet Hij? Hij, die rijk was, wordt arm om onzentwille. Wat doet Hij? Hij vernietigt Hemzelven, die 't geen roof behoefde te achten Gode evengelisch te zijn, Phil. II:7. Daar 't Adam een roof was, toen hij God gelijk wou zijn, dien tweeden Adam was het geen roof; Hij, die de waarachtige God was, komt in de gestaltenisse van een nederig schepsel. Zegt Gods volk tegen God, ik moet heilig zijn als Gij, zij zeggen ook tegen hun Zaligmaker, ik moet nederig zijn als Gij. Jezus zei tegen heel de kerk, leert van Mij, dat Ik nederig ben, volgt er Mij in na, Matth. XI:29. Ik kan 't niet leeren, zeggen zij, of ik moet het bekijken, en ik kan het niet practiseeren, of ik moet het van U leeren. De Apostel Paulus zei, weest mijne navolgers, gelijkerwijs ook ik Christi ben, 1 Cor. XI:1. Dat laatste, ik wil klein en niet zijn, neemt die schilderije nooit uit uw huis noch conversatie.

2. Een tweede weg is: wil ik en gij klein en nederig zijn, dan moeten wij dikwijls dat zalige Wezen bezien, dat groote, oneindige Wezen. Wat zijn wij bij God? Als wij daarmede zouden familair verkeeren, wij zouden verdwijnen. De maan en heldere sterren,

als de zon komt schijnen, dan verdwijnen zij. Zo is 't met ons eik, als wij God beschouwen, dan moeten wij zeggen, wat ben ik, Heere ! en wie is U gelijk ? Toen de Heere zich vertoonde in Zijne grootheid aan dien grooten Elia, hij bedekte zich met zijnen mantel, 1 Kon. XIX. Wat doen de engelen boven? zij bedekken hunne aangezichten met hunne vleugelen. Wat deed die groote Profeet Jesaja ? Ik ben een man, zeide hij, van onreine lippen, Jes. VI. Wat deden Daniël en David, als zij in de grootheden Gods gestaan hebben ? Ik ben niemandal, zeiden zij. Ik worde zoo klein, zei Petrus, Luc. V. Ga uit van mij, Heere ! want ik ben een zondig mensch. Leeft gij veel in 't licht van Gods aangezichte, gij zult verdwijnen. Met ons allen zijn wij maar als een druppeltje aan den emmer, en als een stofje aan de weegschaal, Jes. XL : 15.

3. Een derde weg om in te slaan is, ziet veel op de inwoners van den hemel, daar wij alle dag aanleiding toe hebben, als wij het gebed des Heeren met aandacht doen, in die derde bede, Uwen wille geschiede, gelijk in den hemel alzo ook op der aarde. Ik geloove dat er geen een kind Gods is, die alle dag dat niet doet; doet hij 't onbedacht, zijn harte klopt er over, hij 'kan 't niet lang onbedacht doen. Als zij die inwoners van den hemel zien, zoo zien zij ze in hun nederigheid. Of 't een engel is, zijn zij niet alle gediensstige geesten ? Of 't volmaakte rechtvaardigen zijn, ze knielen voor den Heere, ze aanbidden Hem, en roepen uit: door Uwe genade zoo ben ik dat ik ben. Als zij die hemellingen bekijken, moeten zij zeggen, wat ben ik bij die ! bukken die zoo voor God, wat past mij dan een uitermate kleinheid ?

4. Wilt gij nog een vierden weg hebben om tot nederigheid te komen, let dan daarop, dat een ander dikwijls veel meer genaden en deugden bezit als gij. Wij verkeerden onder malkander, en wij zijn altemaal leden van 't lichaam Christi, de een is altemets het oog, de ander de voet, 't eene lid is altemets aanzienlijker als het andere, gij zijt misschien de voet, en een ander het oog. De Apostel zei, die voor mij in Christo geweest zijn, Rom. XVI : 7. Dat niet alleen, maar daar zijn er dikwijls, die boven u zijn. Gij hebt licht maar twee talenten ontvangen en een ander vijf, of gij misschien vijf en een ander tien. De Koning heeft licht tegen uwen naaste gezegd, schuift hooger op, en tegen u niet. Augustinus zei, Heere, geef mij niet te zien waarin ik meer ben als een ander, maar waarin een ander meer is als ik. Zoo betaamt het, en past het ons ook te zeggen, laat mij niet zien waarin ik meer, maar waarin ik minder ben als een ander. De Apostel zei niet, dat hij

wel wenschte zichzelve met zichzelve te meten, maar hij mat zichzelve liever bij anderen, als dat hij anderen bij zichzelve zou gemeten hebben ; en zoo zocht hij te leven in alle trouwe, in alle voorzichtigheid en oprechtheid, en hij zei in nederigheid, ik kome tekort, ziet gij die boven mij in Christo zijn ? Dat zal altijd een gezegend middel zijn, als gij dat van anderen zegt, en uw hart en zal niet kloppen.

5. Daar is een vijfde weg, en dat is, veel te denken aan 't geen elk ontbreekt. Wat hebben wij elk gebreken en zonden, zoolang wij in de wereld zijn? Daar was eens 'n godvruchtig man, die zei, mijn God, ik ben niet als zonde en onvruchtbaarheid ; en wij mogen er ook wel bij zeggen, daar is zulk een heimelijk gebrek in het goede, in 't geloof, in de liefde, in de voorzichtigheid, in de oprechtheid, laten wij ons niet op onszelven verhoovaardigen, noch op hetgeen wij bezitten, maar laten wij liever ons vernederen over ons gebrek.

6. Nog eens, een zesde weg is deze: wat heb ik of gij, een kruimpje. Of ik wat meer heb, ik moet evenwel zeggen, 't is een gave, die God mij gegeven heeft om niet, boven, en tegen waardij en verdiensten. Wat heb ik, dat ik niet ontvangen heb? Zal de maan, die in zichzelf duister is. roemen op het licht, dat zij van de zon ontvangt? Zal een mensch op een geleend kleedje, of op een geleend juweeltje een hoog harte dragen? Van de beste genade moeten wij zeggen, als 2 Kon. VI : 5. Ach mijn Heere, het was geleend! Daar is geen een genade of deugd, of zij is Gods gave; heb ik en gij genade, 'tis een weldaad Gods. Ziet Jac. I : 17, 1 Cor. IV : 7, Phil. I : 9, Eph. II : 8.

7. Een zevende weg is: veel te denken aan onzen dood en het graf. Zoo gij daar veel aan denkt, de_ hoovaardij zal moeten verdwijnen. Waar zullen ik en gij ons op verheffen? op een deel walgelijk slijm, dat ons bedekken zal, waardoor de liefste, die gij hebt, zich van u afkeeren zal? zal stof en assche zich verheffen? zoo een, die niet één op duizend zal kunnen beantwoorden, Job IX : 3; zoo een, die, als hij op zijn knieën ligt, moet zeggen, treedt niet in 't gerichte met Uwen knecht, Ps. CXLIII : 2.

Daar zijn nu de zeven wegen, klaar in 't Woord en in de bevinding. 1. Bezieet eerst den nederigen Middelaar. 2. Stelt u dat groote Wezen voor, zoo levendig als gij kunt, en staat in die stralen. 3. Stelt u die nederige hemelingen voor, maakt u daar familair mede, bekijkt die. 4. Weest tevreden, al is 't dat er iemand boven u is in 't Christendom, gelijk Paulus die Priscilla en Aquilla groeten liet, en zei, denwelken niet alleen ik danke,

maar ook alle de gemeenten der Heidenen, Rom. XVI : 4. Gij denkt misschien, wel waartoe al die groetenissen aan die voorname heiligen ? Het is, opdat wij ons niet zouden verheffen. 5. Als gij op uwe gaven of **geraden** ziet, denkt altijd, 't is geleend, wij hebben 't om niet, tegen waardij. 6. Dat is ook een weg, ziet op uw gebrek, hoe onrein dat gij zijt. 7. Ten laatste, denkt dikwijls aan uw dood en graf. Daar is de weg.

II. Nu komen wij tot de gevallen.

1. De eerste vrage is: God maakt eens een mensch nederig en klein, als God dien mensch vernedert, is die mensch nederig? Ik antwoorde :

a. Gij kunt van God vernederd worden en laag van conditie en klein gemaakt worden, en evenwel een glorieus harte behouden. Jes. VIII: 21, zij gingen hard gedrukt, en waren tegelijk zoo hoovaardig, dat zij dorsten vloeken op God en op hunnen koning. Gij Belsazar, zijn zoon, hebt dat alles geweten, en gij hebt u niet vernederd, Dan. V : 22. Vernederd te worden van God, is geen nederigheid.

6. Van God vernederd te worden, dat is een oordeel. De slagen Gods zijn vloeken; nederigheid is altijd genade en een zegen, maar vernederd te worden is een oordeel. Ziet dat in den CXXXVI Psalm. Als God iemand vernedert, dat komt doorgaans met zware slagen, door Zijne drukkende hand op ons te leggen, gelijk hij deed aan Pharao ; hiertoe heb Ik hem verwekt, zei God. Wee u Capernaüm, gij zijt tot den hemel toe verhoogd, gij zult tot de helle nedergestooten worden. De nederigheid is altijd genade en een zegen.

c. Ook kan God iemand vernederen, en dat hij evenwel een vreemdeling van de heilige nederigheid is. Onder de heilige nederigheid verstokt God nooit het harte. Wat al slagen kreeg Pharao, maar wat had hij een verstokt harte, totdat God eindelijk hem in den grond wierp, opdat Hij aan hem verheerlijkt wierd. De heilige nederigen vernederen zich onder de krachtige hand van God, maar de goddeloozen nooit; nooit wordt het harte der goddeloozen verbrijzeld onder die vernedering. I Kon. XXI, als Josia zag, hoe God hen vernederd had, hij treurt.

d. Dan worden zij er niet nederig door, als die vernedering achtervolgd wordt met hardheid ; maar die er nederig door worden, zeggen, ons is de **beschaminge** van het **aangezichte**, gelijk Ezra, wij durven onze oogen niet opheffen. De nederigheid scheelt veel van de vernedering. Die van God nederig gemaakt wordt, die zegt, houdt mij toch terug van trotschheid, maar die van God

vernederd worden, die houden evenwel hun trotsch hart. Hoezeer zij het bedwingen willen, al willen zij 't niet laten blijken, nochtans, als de drukkende hand over is, toonen zij hun trotschheid. Ziet dat in de Ninevieten ; zij **wierden** vernederd door de dreigementen. Ziet het ook bij den **Propheet Nahum**; daar **wierden** zij al heel verwoest wegens hun hoogmoed.

2. Een tweede vrage: als God mij of **u** klein maakt, en ik verootmoedig mij, is die verootmoediging altijd nederigheid? Ik antwoorde :

a. Verootmoediging geschiedt als wij ons misdragen hebben, en dat is geen nederigheid. Pharao zei, ik heb mij ditmaal **verzondigd**, 't heeft er deze reis, wou hij zeggen, overheen gegaan; hij was evenwel niet nederig. **Zoo** moeten wij ook **zeggen**, verootmoediging over misdragingen is niet altijd nederigheid.

b. Verootmoedigen in de slagen, daar heeft niet altijd nederigheid plaats, maar zich te vernederen in den allergrootsten zegen. Gen. XXXII **zeide** Jacob, ik **ben** te geringe dan alle deze Uwe trouwe, 2 Sam. VII zei David, wat zal Uw knecht meer zeggen? Daar is een groot onderscheid tusschen zich te verootmoedigen of te vernederen.

c. Nog eens, zich te verootmoedigen op vastendagen, **verbods**dagen, dat ziet men nog; is 't een biddag, men schikt **zich**zelve nogal, 't is of dat nog **zoo** eenige kracht op het hart had. Maar nederigheid, dat is een blijvende genade, die gaat nooit weg. De nederigheid wordt niet alleen maar voor één dag slechts geoefend, ais wij ons misdragen hebben; de nederigheid bestaat in de grootste oefening der godzaligheid, in den hoogsten trap van de heiligmaking. De verootmoediging is niet altijd, de nederigheid komt alle oogenblikken. Ik mag **u** niet verlaten, zegt een kind **Gods**, wat zoudt gij worden, hoe zoudt gij **u** aanstellen?

3. Een derde vrage: kan iemand zijn nederigheid vertoonen voor God en menschen, en evenwel zeer hoovaardig zijn? Ja in die verootmoediging, onder dien mantel van nederigheid, kan hij zijn hoogmoed en eigen einde verbergen.

a. Ziet dat eens in den duivel. Wie kon zich nederiger aanstellen, als de duivel voor den Heere Jezus deed? Hij valt neder, en aanbidt Hem, Matth. V. Hij had liever dat de Heere Jezus voor hem viel, Matth. IV. Heere, zegt hij, zendt mij toch niet weer naar den afgrond, ik heb daar al lang genoeg geweest, **Marc. V.** Die trotsche duivel toonde zijn ootmoed en nederigheid voor den Heere.

b. Iemand kan voor God en menschen zulk een groote nederigheid

vertoonen, en gezwollen van binnen zijn, dat hij zijns gelijke niet heeft. Absalom, kan iemand zich geringer aanstellen? Kwam er iemand om met hem te spreken, hij vertoonde zulk een reverentie, hij greep ze bij de hand, hij kuste ze. Wie kon zich nederiger en geringer vertoonen? En in zijn nederigheid vertoonde hij dat de kroon in zijn harte zat, daar hij zijn lieven vader, die hem **zoo** gepardonneerd had, die 't niet harden kon over zijn zone, van zocht te versteken. In die nederigheid vertoonde hij **zoo** zijn trotschheid, dat hij daarna **zeide**, als gij hoort het geluid der bazuine, **zoo** zegt, Absalom is koning.

c. Nog eens, iemand kan zelfs nederig voor God zijn, zoodat hij niet genegen is eenig **teeken** van hoogmoed te vertoonen, en dat het evenwel de rechte nederigheid niet is. Wat doet de koning Achab? 1 Kon. XXI. Hij scheurde zijn kleederen, en lag neder in een zak, en nochtans **zoo** bleef de hoogmoed in zijn harte. Hoe weet gij het, zult gij zeggen? 1 Kon. XXII, daar staat hij weer in zijn vollen zwier; daar was een trouw Propheet, die moest weg; ik **hate** hem, **zeide** hij, en **Micha** werd in 't **gevangenhuis** gezet. **Zoodat** gij ziet, iemand kan zijn hoofd krommen als een **bieze**, en zijn ziele kwellen, en evenwel de teekens van hoogmoed vertoonen.

Zoo verre dachten wij het te brengen. Nu is dit nog over: 1. Beleefd, behulpzaam en gediensig te zijn, is dat nederigheid? Als iemand in rang en hoogheid, gezegend en groot in de wereld is, en rijk, kan 't wel wezen dat **zoo** een nederig zou zijn? Wij zullen dat onderscheiden bekijken. 3 Is dat nederigheid, als men zijn respect niet wil hebben? 4. Dan, is iemand wel nederig, als hij de wimpels van hoogmoed vertoont? 5. Dan, hoe staat het met de sieradiën der Christenen, met hun lijfs-, hun **huis-** en tafelsieradiën? Dat moeten wij ook een weinig omstandig verhandelen. **Gods** volk is daar veel te zondig in. Waar zullen wij ons **aangezichte** mede bedekken? Hoe kunnen wij **zoo** zot zijn, dat wij ons met een **stroo** laten binden, door **zoo** 't een of 't ander sieradietje? Zullen wij dat meester over ons laten zijn?

Zal dat onze God zijn? Of zullen wij met onze natuur pronken? Nu, dat op een anderen tijd. De Heere **zegene** dit Zijn Woord aan ons en aan **ulieden**, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-DERDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21.

Waarin deze twee stukken:

- I. Of dat de ware nederigheid is, heel beleefd en bescheiden te zijn?
- II. Het onderscheid, dat God stelt tusschen den eenen mensch en den anderen, naar lichaam en ziel.

Wil lezen, Philipp. 11 : 12, Werkt uwes zelfs zaligheid uit met vreeze en beven. Het is allemans plicht en last, maar 't is allemans lust niet. De zaligheid uit te werken is mogelijk, men moet daar niet van denken, ik kan er niet door. Het is voor alle man noodig, 't is plezierig, daaraan te werken is een lust en vermaak. Het harte des volks was tot het werk, Jozua en Zerubabel, en al het volk, die werken, zei Haggai. Hier past het niet, op de markt ledig te staan, Matth. XX : 3. Die hieraan niet werkt, zal in den hemel niet komen. Die niet ploegt en niet zaait, die zal niet maaien.

Zou er zoo een mensch kunnen zijn, die niets voor God, niets voor zichzelf, niets voor zijn familie, niets voor zijn naaste bloed en dierbare panden zou hebben ? Zou er zoo een mensch kunnen zijn, die voor zijn volk, en voor zichzelf niet eens ijveren zou, door een week of dag in een jaar of maand zich af te sonderen, om met God te handelen over zijn genadestaat ? Zou er zoo een mensch kunnen zijn, die niet eens zou vlieden naar den Heere Jezus, die den Geest niet eens begeeren zou in al zijn doen, die niet eens een verbond met God zou maken, die niet eens zou worstelen en bidden, en smarte toonen over de verdorvenheid van zijn harte, daden en woorden ? **Zou** er een mensch wezen, die zijn harte niet ééns in een jaar aan God zou geven ?

Wartoe zou zoo een, als een onnutte, langer de aarde beslaan ? Waarbij moet men zoo een man vergelijken ? Bij dien vriend zonder bruiloftskleed, die verstomde, Matth. XXII : 12. En bij de kindertjes, die op de markt spelen, die in vreugde en droefheid zijnde, nergens aandoening van hebben. Bij dien boozen en luien dienstknecht Bij zulken, die hunne ziel geweld aandoen, die op zoo groote zaligheid geen acht geven. Komt, lustig aan dit werk, zegt de Heere, alsof gij er toe aangedreven wierd, werkt

uws zelfs zaligheid uit, werk het uit voor uzelf, en voor anderen van uw nabestaanden; hoe meer dat gij het voor uzelf doet, hoe meer dat gij het voor anderen zult doen. God stelt verscheiden kronen op dien werker, en op dat werk. Wat voor kronen?

1. De eerste kroon is ijver. Zo0 een is vol vuur, ijverig in goede werken, Tit. II: 14. Zijt niet traag in 't beneerstigen, maar zijt vurig van geeste, Rom. XII: 11. De geweldhebbers nemen hetzelfde met geweld, Matth. XI: 12. Hij zet op hen, de ijver is hard ais het graf, hare kolen zijn vurige kolen, al wat er tegen inkomt, de ijver verteert het al, Hoogl. VIII: 6, Zij zouden niet gaarne tekort komen, zij **loopen** naar den prijs, zij jagen naar de heiligmaking.

2. Wat voor een kroontje wordt er nog op hun hoofd gezet ? Dit, dat zij er niet uitscheiden. Zij resolveeren om met een voor-nemen des harten bij den Heere te blijven, zij trekken hunne hand niet eer van den ploeg voor dat ze het kjaar hebben, niet eer voor dat ze het werk uitgevoerd hebben, voor **zichzelf** of voor anderen van hun nabestaanden ; zij willen niet omzien naar wat anders, ze zijn standvastig en onbeweeglijk, zij zetten **zoo** een vasten tred, zij worden niet licht bewogen, 1 Cor. XV : 58.

3. Ook wordt die kroon op dien werker en zijn werk gezet, de naarstigheit. Wie zult ge **zoo** naarstig vinden ? De mier mag naarstig zijn, een werelds **wroeter** heeft er niet bij, ze zijn dag en nacht bezig, vroeg en laat ; dat werk is 't eerste, daar zij den dag mede ' beginnen, en 't laatste, daar zij den dag mede eindigen ; in de schemering van den dageraad zijn ze daar al in bezig. Kent gij geen **nachts-zegeningen** ? God de Heere laat des nachts den natuurlijken dauw vallen, maar hoe dikwijls valt des nachts de dauw van Zijne genade, als gij eens met ernst aan God denkt op uw legertje ? Kent gij niet wel een slapeloos nachtje ?

4. Het vierde kroontje, wat is dat voor een kroontje ? Eene gemoedigde genereusheit, niemand **ontvalle** het harte. Zij zeggen niet, ik zal er niet doorkomen, zij hebben altijd goeden moed. Paulus zei, wat doet gij, dat gij weent, dat ge mijn harte wilt doen wankelen? ik wil noch kan van dat werk niet af, en God zal 't mij doen gelukken.

5. Behalve dat, het vijfde kroontje is **vreeze**. Wat moet mij nog al overkomen, Heere, hoe raak ik er door. Dat is geen **vreeze** die zondig is, 't is een **vreeze** die mij niet van God afbrengt, maar naar God toedrijft; dat ik niet kan, dat kan God ; 't is **zoo** een kinderlijke **vreeze**, die gepaard gaat met vertrouwen, maar in God is kracht om te helpen, ik geef alle mijn zaken in Uwe hand,

maak het met Uw knecht en dienstmaagd om Uwes naams wille.

6. Het zesde kroontje is blijdschap. Ik ben zoo in mijn schik, als ik aan dat werk bezig ben; nooit ben ik beter in mijn schik als dan, als ik eens mag bidden, mijne zaken overleggen, mijn werk proeven en toetsen, met God conversatie hebben; ik koos geen heele wereld voor zoo een dagje, als Gij het mij zoo geeft naar U toe te wenden; als ik dat niet had, naar mijne gedachten had mijn heele werk allang overhoop geweest, maar zeggen ze, Uwe goedertierenheid is nog geweest als een rivier. Daar zoo staande voor die invloeden Gods, zeggen ze, ik koos daar geen duizend werelden voor, dat ik gedachten kreeg om 't naar U toe te zetten.

7. Nog een kroontje is, dat ze in alle ootmoed en nederigheid werken voor God. Daar zoo in hun nederigheid staande, knielende, biddende, zeggen ze, ik weet niet te werken, ik kan zonder U, mijn Heere, niets doen; Gij zeidet eens tegen Philippus, voeg u bij dien wagen, Hand. VIII, maar ik smeekte, voeg U bij mijn werk, opdat ik in ootmoed met U verkeerem mag; ontwaak noordenwind, kom zuidenwind, doorwaai mijnen hof, opdat ik mag werken met ootmoed en nederigheid. Die kroon staat op hun hoofd, zij denken om geen verdiensten, maar zeggen, allerliefste Heere, als ik om den hemel werke, dan moet Gij mij nog verschoonen, Neh. XIII. God de Heere, zal Hij den besten plicht kronen, Hij moet er veel in pardonneren en voorbij gaan. Jes. LXIV : 6, Alle onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed.

Ziet dan, op hun werk en op den werker zult gij die kroontjes vinden: *a.* Ijver. *b.* Eene vaste resolutie om niet uit te scheiden. *c.* Naarstigheit. *d.* Gemoedigheid. *e.* Kinderlijke vreeze. *f.* Blijdschap. *g.* Ootmoedigheid en nederigheid. Dat kroontje mag er niet af zijn, of 't heele werk is niets waard; hoogmoed, die doode vliege, mag er niet in komen. In dat kleedje moet ik en gij gaan, totdat wij ter wereld uitgaan; totdat wij naakt uit de wereld gaan, moeten wij de ootmoed en de nederigheid tot ons kleedje hebben.

Dat bevallige hebben wij u op verscheidene stonden getoond. Dat deden wij zoo, dat wij u toonden, hoe zij nederig moesten zijn als ze met God verkeerem, hoe in 't verkeer met menschen, en dan dat ze nederig zijn in hun eigen harte, als ze met zichzelfem verkeerem. Dan deden wij u zien, waar zit ze? Is ze in 't geelaat, in de praat, in wat uitwendigs? Neen, neen, dat niet. Dan, wie werkt ze? Dan, hoe komt zoo een trotsch mensch tot nederigheid? Dan, is dat een zeker teeken van de genade?

Toen lieten wij u zien, wie bezit ze? Toen gaven wij u levendige bewijzen van de nederigheid. Toen zeidet gij, ik vind zulk een gebrek in mij, ik vreeze dat ik hoogmoedig ben; toen gaven wij blij ken van een hoovaardige.

Wij zochten u zoo al in te nemen, komt, zeiden wij, laat ons zoeken nederig te zijn. Wij zochten u te bewegen met al het liefelijke en 't sierlijke dat er in was. Dienaangaande, zoo gij bekeerd wierd, zeiden wij, wat weg gij inslaan moest. Toen zeidet gij in uw harte, en ik ook, hier zijn eenige zware gevallen, hier zouden wij altemets missen kunnen, zoo wij geen informatie hadden, en wij gaven drie gevallen. Het eerste was: is dat ware nederigheid, als God ons vernedert? Het tweede : is ze dat, als wij onszelven vernederen? Dat was ze ook niet. Het derde: is ze dat, als wij ze in ons gelaat uitwendig vertoonen? Neen. Toen was ons nog een geval of vier overig, die wij nog te bezien hebben, ais 't God belieft. Eerst, is dat de ware nederigheid, heel bescheiden en beleefd te zijn? Neen, dan nog een geval, God stelt mij in hoogheid, ik heb jaren, gaven, rijkdom, eere, knechten, maagden, hoe zal ik mij daar wel in gedragen? Als God mij in eere en aanzien stelt, kan ik dan wel nederig zijn, als anderen mij eeren en beminnen? past dat .wel, dat iemand dat ontvangt? Verder, als iemand de wimpels van hoovaardij vertoont, is dat nederigheid ? Eindelijk, hoe staat het bij ons met de sieragiën uitwendig ?

Dat zijn de vier stukken, die wij nog te verhandelen hebben. 1. Is bescheiden, beleefd en vriendelijk te zijn, is dat de ware nederigheid? 2. God stelt mij in hoogheid, ik heb gaven, waardoor ik geëerd worde, mag ik dat wel ontvangen? kan ik dan nederig zijn? 3. Daar de vlaggen en wimpels van hoogmoed vertoond worden, zit daar wel de nederigheid? 4. Hoe is 't gesteld met de sieragiën ? Van die vier zullen wij de twee eerste stukken nu verhandelen.

1. Of dat de ware nederigheid is, heel beleefd en bescheiden te zijn?

II. Het onderscheid dat God stelt tusschen den eenen mensch en den anderen, naar lichaam en ziel.

1. Wat het eerste aangaat: een mensch kan uitermate beleefd en gediensstig zijn, de zwaarste en de geringste diensten doen, zelfs wel aan die minder zijn, ja zij maken u altemets wel confuis met hun beleefdheid. Gelijk als die Samaritaan, die daar zoo een mensch vond; hij gaat van zijn beest en verbindt hem zelf. Men zou zeggen, in een godzalige zult gij er haast geen zweem van vinden. Die lieden, die dat veulen hadden, zij laten het

ontbinden, heel beleefd. Men zou iemands schoenriem ontbinden, en ze hem nadragen. Ze zouden 't alles inschikken, en zoo kolen vuurs op iemands hoofd hoopen; als hun vijand hongert, zij spijsen hem, en dorst hij, zij geven hem te drinken. Is dat de genade van nederigheid? Men kan zichzelf zoo motificeeren, dat men de aarde tot zijn bed neemt, en een steen tot zijn hoofdpeluw, ja men zou bedelen, gelijk zij in 't Pausdom doen, is dat nederigheid? Let er op, gij zijt zoo beleefd, 't is zoo een beleefde wereld, gij zijt zoo bescheiden, gij wilt de minste zijn, gij wilt niet geprezen worden, gij maakt altemets iemand al heel confuis, is dat de genade van nederigheid? Neen, 't scheelt schrikkelijk; dat het de genade van nederigheid niet is, zullen wij toonen; let op het volgende :

a. In die gedienschtigheid hebt gij uwe eindens, die gij daar onder heel kunstig bedekt; gij legt er een kleedje op, opdat uw einde niet openbaar zou worden. Die oude goddelooze Propheet, **1 Kon. XIII**, toen die man uit Juda gegaan was, die daar geprofeteerd had, hoe beleefd wist hij hem weder te halen? Daaronder bedekt hij zijn einde, hij deed het om te toonen dat hij wat meer op hem vermocht als de koning. Daar is **Jehu**, hij zit daar op zijn koets met zijn bedienden achter op, daar zou niemand moeten nevens hem zitten als een van de grooten; daar komt hij naar **Jonadab**, zijt gij met mij, zegt hij? Ja zegt de andere, hij geeft hem de hand; klim op den wagen, zegt hij, en zit nevens mij. Waarom? Hij had gaarne een kerkelijk persoon voor hem; wij lezen niet dat hij ooit meer naar **Jonadab** heeft omgezien. Gij kunt in uwe beleefdheid heel kunstig uw einde bedekken.

2. Zulk een beleefdheid is meest veinzen en vleierij, 't is zoo een vleien met de lippen en gedaante, gij meent het niet, 't is een nederigheid, die maar op de tong is. **Jer. XXXI**, daar komt daar die moordenaar **Ismaël**, en gaat naar die tachtig mannen, die afkwamen om bij **Gedalia** te gaan; hoe bescheiden gaat hij daar bij, hij leidde ze zelfs ter poorte uit en gaat met hen al weenende, maar zoo wakker heeft hij ze in zijn macht niet, of hij keelt ze. **Judas**, hoe beleefd was hij, hij kust en verraadt. **Joab** kust, en hij vermoordt twee bevelhebbers, die beter waren als hij.

3. Het is rechtuit en voluit een bewijs dat gij tot de wereld behoort, 't hoort tot de wellevendheid, gij doet het om te toonen dat gij uw wereld verstaat, en dat elk met u kan omgaan. Het is zoo verre af van de nederigheid; die een vriend van de wereld is, die is een vijand **Gods**. Meent gij dat dat uwe eere is, dat gij uw wereld zoo verstaat? Wel, 't is uw schande naar den zwier

van de wereld te leven ; 't is beter slecht en recht te zijn, als de wereld gelijkvormig te worden, Rom. XII: 2. Het is al beter, dat men zeggen kan, zoo een verstaat zijn wereld niet. Zoo eenige ontfermingen Gods over u zijn, zoo laat het na; eenvoudig en oprecht te zijn is best. Al die wellevendheid stinkt. Het is naar de eeuw dezer wereld te leven, 't is naar den overste der macht der lucht, Eph. II: 2. Het is naar den zin van den God dezer wereld te leven. Geloof het niet dat gij nederig zijt, bescheiden te zijn is geen nederigheid. Het kan alzoo zijn, dat men zichzelf **zoo motificeert**, dat men naar de huizen der weduwen gaat om te bidden, en bij die liggen op het sterfbed, ja zij kunnen zichzelf geeselen, met messen snijden, doch zij doen 't niet omdat het een last Gods is, maar om nederig te schijnen ; zij weten evenwel de rijke inkomsten van de wereld te volgen. Daar is zoo een schijn van nederigheid, in eigenwillige godsdienst bestaande, Col. II: 23. Zij kunnen mede al naar de weduwen en weezen gaan, maar 't is niet omdat God het zegt, bezaagt gij ze altemets, dan zoudt gij zien dat er iets **eigenwilligs** in was.

4. Nog eens, dat is de genade van nederigheid niet, door zulk een gedrag zal ik anderen uitlokken, dat ze mij bij anderen prijzen. Gij hebt daar zulk een levendig exempel van in **Tobia**, dien Ammonitischen knecht, die zooveel goeddadigheid gedaan had ; zij haalden zijne goeddadigheid zoo op bij Nehemia, zij zochten er zijn hart door in te nemen. Dan zegt men : wat een hupsche man en vrouw is dat ! Daar hebt gij het eerste geval.

II. Nu komen wij tot het tweede geval, en dat is zwaar. Wij moeten bekennen, dat wij dat met oplettendheid moeten behandelen. Ik ben in hoogheid, in jaren, anderen willen mij **eeren**, kan dat met de nederigheid bestaan? Mag ik 't mij wel aan laten leunen? En heeft de genade dan nog haar glans ? Dat is een geval, dat zwaar is, daar wij wel wat overleg over mogen maken. Wij zullen langs deze stukken het u **toon**: 1. God naar Zijne vrijmacht stelt onderscheid tusschen menschen en menschen, naar ziel en lichaam, in hun staat en gestalte. 2. Is dat onderscheid te zoeken in den mensch? Is de een waardiger als de ander ? Neen. 3. Kan een vrome hierover gemoed worden en strikken vinden ? 4. Als God de Heere onderscheid stelt tusschen den een en den ander, naar lichaam, naar ziel, of naar beide, kan men dan wel nederig zijn? 5. En wat is de nederigheid, als iemand in laagheid, en als iemand in hoogheid is ? kan men in die onderscheidene staten nederig zijn, 't zij in laagheid, 't zij in hoogheid ? Ja. En wat is de nederigheid, als wij in 't lage, en als wij in 't hooge zijn ?

6. Wanneer God onderscheid stelt tusschen den een en den ander, is een iegelijk verplicht zijn naaste naar zijn rang eere te geven? Ja. 7. Mag een onvrome ook wel geëerd worden? 8. Mag een vrome wel klagen, als daar gebrek in is? 9. Is dat nederigheid, als wij in 't hooge zijn, dat wij dan geen eere hebben willen? Neen. 10. Kan men wel nederig zijn als men geëerd wordt? Ja.

Dat zijn nog tien zware stukken, die nauw luisteren. Eerst, God stelt onderscheid. Dan is de reden daarvan te zoeken in den mensch, dat de een het waardiger is als de ander. Dan, kan de duivel hierover de vromen strikken leggen? Dan, is dat nederigheid, het niet te willen weten, als God ons in 't hooge stelt? Neen. Dan, waarin bestaat de nederigheid, als wij in 't lage, en als wij in 't hooge zijn? Dan, is elk verplicht dien rang te erkennen, daar God zijn naaste in gesteld heeft en elk zoo eere te geven? Ja. Dan, mag een vrome dat wel toelaten? Ja. Verder, mag hij 't wel kwalijk nemen, als daar gebrek in is? Ten laatste, als wij dat toelaten, kunnen wij dan wel nederig zijn? Ja, uitermate.

Let op, wij zullen met het eerste beginnen. God stelt onderscheid tusschen menschen en menschen, in hun staat en gestalte.

A. Beziet ze in 't lichamelijke, wat is er een onderscheid in het lichamelijke!

1. Daar stelt God tronen, kronen en machten. De een is een koning, de andere een onderdaan. De een is een regent, de andere staat onder de regeering. Alle macht is van God, Rom. XIII:1.

2. God stelt onderscheid in de kerk. Daar zijn leeraars, ledematen, regeeringen, behulpzels, leerlingen. Sommigen zijn gesteld tot opzieners in de gemeente, tot herders en leeraars, Eph. IV:11. Daar zijn kinders, jongelingen, mannen, vaders in de genade! Paulus zei: ik heb u geteeld in de genade, ik ben uw vader, 1 Cor. IV:15.

3. In de familiën en huisgezinnen stelt God onderscheid. Daar zijn vaders, moeders, kinders, dienstboden, voogden, oude lieden, meesters op de winkels, die anderen een beroep leeren, en daar zijn ook meesters in de scholen, die de eerste beginsels leeren in de taal en verdere wetenschappen.

4. God stelt onderscheid tusschen rijken, middelmatigen en armen. Daar zijn rijken en gegoeden, wier land wel gedragen heeft. David was zat van dagen, rijkdom en eere. Dan zijn er in de samenleving, die middelmatigen zijn; zij kunnen van 't hunne bestaan; zij hebben een Salomo's gebed: overvloed noch armoede geeft mij niet, ze hebben niet te veel, ze hebben niet te weinig, ze hebben genoeg. God heeft gemaakt, zeggen ze, dat ik in den

middelslag ben. De armen, de behoeftigen, heeft God ook gemaakt, Spr. XXII: 2. Lazarus, die daar aan de deur van den rijke lag, is daar een prente van. Armen, dat zijn die geen goed noch buidel hebben.

5. Dan stelt God in 't lichamelijke nog dit onderscheid tusschen den een en den ander. De een, al daar hij zijn hand aan slaat, is voorspoedig, 't gaat al voor den wind; den ander gaat het al in den wind; hij heeft geen zegen, terwijl den ander het al gelukt.

6. God stelt dit onderscheid. De een is sterk en frisch, zijn mergbeenen zijn vol merg, hij is niet ziek, een heel jaar heeft hij aan den dokter niets ten koste gelegd; een ander is zwak, ziek, achtendertig jaren of twaalf jaren lang, die legt het al ten koste, Luc. XIII en Joh. V. Den een zijne kinders rollen er door, den ander is 't altemets in 't huisgezin van vertrek tot vertrek als een Bethesda.

B. Naar de ziel stelt God onderscheid, dat zeer groot is.

1. De een is een schaap, de ander een bok, de een is Ruchama, een ontfermde, de ander Loruchama, een niet-ontfermde, de een is Ammi, tot Gods volk behorende, de ander Lo-Ammi, daartoe niet behorende; de eene een vat der barmhartigheid, de ander een vat des toorns, Rom. IX:22, 23.

2. Naar de ziel stelt God een groot onderscheid in de gestalte. De staat in al de vromen is vast, maar de gestalten veranderen in duizend dingen.

De een leeft verre van God, de ander nabij; de een wordt treurig geleid, de ander blijde; dan weder die trenrig was, wordt blijde, en die blijde was, treurig; de een leeft in verlatenheid, de ander in 't licht; de een is zijn ziele onder een wolke, de ander heeft licht in zijn ziele. Asaph en Heman, wat verschilden hun liederen van het Hooglied, ziet Ps. LXXVII en LXXXVIII.

3. Wat verschillen zij naar de ziele in hun ontmoetingen! Als gij bij den een waart, die zou zeggen, ik heb wateren van een vollen beker; de ander, ik heb een drieling van tranen; de ander wederom, mijn beker is overvloeiende, 't is een troostbeker, 't zijn beken der wellusten, 't is smeer en vettigheid.

4. Wat is er een onderscheid tusschen de trappen der genade? De een is een gekrookt rietje, de ander een pilaar en eikenboom; de een is 'n eerstgeboren kindetje, de ander een jongeling, de ander een man en vader; de een is een saffraanbloempje, de ander een eikenboom en palmboom.

5. Ook stelt God onderscheid tusschen de gaven; Hij deelt een iegelijk mede gelijk Hij wil. De een krijgt één talent, de ander

vijf; de een krijgt één pond, de ander krijgt tien pond. Wie kan zeggen, wat doet Gij?

6. God stelt onderscheid in de trappen van de heiligmaking. De een is dor, en gaat al achteruit, 't wil al sterven, maar de ander groeit en gaat voort van deugd tot deugd, hij wordt een paradijs van granaatappelen; de een is dor, de ander is vol sap, vervuld met vruchten der gerechtigheid, oude en nieuwe, van 't 't begin tot den voortgang en tot het laatste van zijn leven is hij gezegend, en hij heeft wat om voor den koning te leggen, en hij zegt: komt, eet van mijne edele vruchten, zij komen mij niet toe, Gij hebt ze gewrocht.

7. God stelt ook dit onderscheid. De een is vroeg en eerder op den weg als de ander; de een ter eerster, de ander ter derder, de ander ter negender, ter elfder en ter laatste ure, Matth. XX: 20. De een wordt getrokken door die, de ander door geene; de een op zoo een tijd, de ander op een anderen tijd. God doet het zoo al naar Zijn behagen, als het stondeetje der minne daar is, naar zijn eeuwigen raad; men gaat onbekeerd uit zijn huis en krijgt den pijn van genade in 't harte. Daar zijn er die lof hebben in den Evangelio, zei Paulus, en daar zijn er die voor mij geweest zijn, die eer genade hadden als ik.

8. God stelt hierin onderscheid, dat Hij den een vroeg in den hemel neemt en den ander laat, den een is zijn werk wakker vol-eind, den ander niet; de een moet twintig jaar blijven, de ander misschien geen twintig dagen, uw werk is af, komt bij Mij, zegt God, en Ik zal u eeuwig liefhebben; den een neemt Hij vroeg weg, den ander laat God langer op aarde blijven.

9. Maakt God dan onderscheid, moeten wij 't dan ook niet doen?

Doet God dat nu, omdat de een waardiger is als de ander? Neen, wij zijn uit één klei, uit één leem, uit hetzelfde leem; Hij ontfermt Zich, diens Hij wil, Rom. IX: 18. Ja Vader, alzoo is het welbehagen voor U, zei Christus, Matth. XI: 26. Alzoo lief heeft God de wereld gehad, Joh. III: 16. Wat wereld? Die wereld, die al geheel in 't booze lag, 1 Joh. V: 19. Wie heeft Hem eerst gegeven, en 't zal hem weder vergolden worden? Wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie heeft Zijn raadsman geweest? Rom. XI: 34, 35. Wie gaf Hem raad, dat Hij u zou aannemen? Wie heeft Hem over zijnen weg gesteld? De reden moet gij in u of mij niet zoeken, maar in God. Mag Hij met het zijne niet doen wat Hij wil? Hij zei tegen Mozes, Ik zal genadig zijn, dien Ik genadig zal zijn, Ik wil daar niet van gevraagd of daar niet in bepaald zijn.

Nu zijn daar listen omtrent. Kan iemand wel nederig zijn, als hij geëerd wordt? Mag ik wel eere willen hebben? Dat zijn de dingen, die nog volgen. Wij zullen dat nu zoo laten en dan zien, hoe 't een en 't ander ons voorkomt. De Heere zegene nu dit Zijn Woord aan ons en aan **ulieden**, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-VIERDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21.

Waarin deze drie stukken voorkomen:

- I. Als God mij of u begaaft boven een ander, is dat geen nederigheid, dat men dat niet acht?
- II. Als iemand in 't laag is, dat hij zich dan gering aanstelt, is dat geen nederigheid?
- III. Kan iemand nederig zijn, die in 't hooge is?

WIJ lezen, 2 Sam. XIV, dat daar een vrome, wijze vrouwe tot David komt, en die geeft zooveel eere aan den koning, mijn heer de koning is wijs, zeide ze, naar de wijsheid van een engel Gods, vs. 20.

Wij vinden dat er zooveel lof aan David gegeven wordt in 't Woord. Onder al den lof, die hem toegeschreven wordt, is deze de voornaamste, dat hij genoemd wordt een man naar Gods harte, 1 Sam. XIII: 14. De godgeleerden geven daar verscheidene redenen van.

1. De eerste reden, waarom hij zoo genoemd wordt, was, dat al zijn lust en genoegen in de nabijheid Gods was; hij wenschte altijd God den Heere zich te vertegenwoordigen. Ps. CXXXIX: 16, Worde ik wakker, zoo ben ik nog bij U; Heere ! ik ga niet slapen, noch ik worde niet wakker, ik doe mijne oogen niet open, of ik denke aan U; 's middernachts sta ik op om U te loven, 's morgens, 's middags en 's avonds aanroep ik U; hij moest altijd zulk eene conversatie met God hebben.

2. De tweede reden, waarom hij een man naar Gods harte genoemd wierd, is, omdat hij zoo verlangde naar den Heere, hij had zulk eenen trek naar den Heere, 't was: mijne ziele dorst naar U, Ps. LXIII: 2. Wij voelen wel wat het is, als ons harte ergens naar verlangt. Zoo was 't met dezen man; hij kon geen uitstel lijden, daar was geen een dagje, of hij kon het niet harden, als hij de nabijheid Gods aan zijn harte niet voelde.

3. De derde reden, waarom hij een man naar 't harte Gods genaamd wierd, is, zeggen ze, omdat hij zulk een lust hadde tot den dienst Gods. Dat blijkt uit den LXXXIV en CXXII Psalm. Ik ben zoo blijde, sprak hij, als ik hoor zeggen, kom aan, laat ons naar dat huis onzes Heeren gaan, laat ons naar de kerk gaan, ik

voele dat ik liever verkieze de geringste bedieninge in de kerk te hebben, al was 't maar een dorpelwachter te zijn in 't huis des Heeren, als te wonen in de tenten der goddeloozen. En Ps. XXVII : 4, Eén ding heb ik van den Heere begeerd, dat zal ik zoeken, dat ik alle de dagen mijnes levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de liefelikheden des Heeren te aanschouwen en te onderzoeken in Zijne tempel.

4. De vierde reden, waarom hij zoo genoemd wierd, was, omdat hij zulk een liefde tot God had ; hij was op aarde met zijn lichaam, maar met zijn liefde in den Hemel ; mijn ziele, zeide hij, kleeft U achteraan, Ps. LXIII : 9. Ik hebbe den Heere lief, ik behoeve mij daarop niet te bedenken, ik hebbe Hem hartelijk lief met mijn harte, Ps. CXVI : 1 en XVIII : 2.

5. De vijfde reden, waarom hij een man naar Gods harte genoemd wierd, was, wegens zijn geloofsoefeningen in den Heere Jezus ; ik behoeve dat niet te verbergen, zegt hij, ik hebbe geloofd, daarom sprak ik, Ps CXVI : 20. De Apostel Paulus haalt het aan, 2 Cor. IV : 13, Dewijl wij nu denzelven Geest des geloofs hebben, gelijk er geschreven is, ik hebbe geloofd, daarom hebbe ik gesproken, zoo gelooven wij ook, daarom spreken wij ook. Hij zag mede wel wat dat er in den Heere Jezus was, hij had zelfs zoo grooten geloof in Israël niet gevonden.

6. Hij wierd een man naar Gods harte genoemd, wegens zijn heiligen wandel en godsvrucht. Het was een zware misdaad in de zaak van Uria, dat was een zichtbare vlek, daarin was hij niet naar 't harte Gods, dat laat God ook aantekenen, maar zijn struikelingen en zwakheden teekent God niet aan alleen, maar ook zijn deugden en godsvrucht. In den CXIX Psalm daar toont hij wat een wandel hij had ; ik zoek U, zegt hij, met mijn geheele hart, och, dat mijn hart en mijne wegen gericht werden om al Uwe inzettingen te bewaren en in alles recht te houden ! vers 5, 10.

7. De zevende reden, waarom hij een man naar Gods harte genoemd wierd, was, omdat hij zoo uitermate dankbaar was. Wat zal ik U vergelden, Heere, zegt hij, ik weet geen raad, Ps. CXVI: 12. Wat is Uw knecht, en waarom doet Gij zoo aan mij ? 2 Sam. VII: 18-20. Ik ben zoo gering, waarom is 't dat Gij mij zoo overladen hebt ?

8. De achtste reden is, dat hij gansch nederig was; in alle zijne hoogheid kunt gij zijne kleinheid zien.

Daar zijn acht kloeke redenen. Wij hebben er niet tegen, dat de godgeleerden die geven. Zijne vrouwe kon zijne nederigheid niet dragen, maar daar gaf hij niet om, 2 Sam. VI, valt mij niet

tegen, zeide hij, ik zal mij nog geringer aanstellen. En in den CXXXI Psalm, ik ben zoo klein, mijn harte is niet verheven, noch mijne oogen zijn niet hooge, vers 1. Dat zijn zoo acht redenen. De eerste reden (let er toch op) is, hij verkeerde zoo gaarne met God. De tweede, hij verlangde zoo naar God. De derde, hij had zulk een liefde tot den godsdienst. De vierde, hij was met zijn harte boven in den hemel. De vijfde, hij geloofde in den Heere Jezus, ik zie meer in den Middelaar, zeide hij, als in mijzelven. De zesde, hij was zoo godvruchtig. De zevende, hij had een dankbaar harte over de weldaden. De achtste, hij was nederig in dat alles.

Geliefden, bij die nederigheid moeten wij een weinig stil staan. Wij hebben daar al eenige reizen met malkander over gehandeld. De allergrootste genade, daar werkt de duivel allermeeft op; zoo in 't bijzonder op de nederigheid, daar werkt hij scrupels omtrent in het harte.

De nederigheid die kan hij niet dragen, daar is hij eender omtrent als Jacob omtrent Ezau ; ik vreeze, zeide hij, als hij komt, dat hij zal slaan de moeder met de zonen ; en als Haman omtrent Mordechai: 't is mij te gering, zeide hij, dat ik hem maar alleen zou slaan, maar het gansche zaad der Joden zal ik doen verdelgen; 't is mij te gering, zegt de duivel; dat ik dit of dat zou zwaar maken, maar ik zal 't altemaal zwaar maken in de nederigheid. Daartoe hebben wij die gevallen gehad :

Eerst, ben ik niet nederig, God die vernedert mij, is de vernedering Gods de ware nederigheid ? Neen. Dan, ik verootmoedige mijzelven, is ze dat? Neen. Verder, ik vertoon een nederigheid uitwendig, is ze dat? Neen. Nog eens, ik ben bescheiden en godsdienstig, ik ben overal de minste, is ze dat ? Neen. Toen 'zeiden wij, God heeft onderscheid gesteld in den lichamelijken en in den geestelijken toestand, de een is zoo niet als de ander, is daar de reden van in ons te zoeken, in onze waardij, dat wij beter zijn als anderen? Neemt eens dat ik geliefder en geachter ben als een ander, is daar de reden van in ons te zoeken ? Neen. Waar is ze dan te zoeken? In 't vrijmachtig believe Gods, die elk het zijne geeft, de een krijgt genade, de ander niet. Het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods, Rom. IX: 10. Wie onderscheidt ons als de Heere ? 1 Cor. IV. Gij spreekt zoo dikwijls van wereldsche distinctie, maar wij zijn allen uit één leem, uit één klei ; dat gij en ik wat grooter zijn, is dat door onze distinctie? Ach neen, 't is zoo het behagen Gods. Weest niet grootsch op uwe distinctie. Daar rees dan deze zwaarigheid uit op :

1. Eerst, God onderscheid makende tusschen u en anderen, zou

het niet beter met de nederigheid overeenkomen, dat wij dat onderscheid niet achten ?

II. Een tweede vrage is : als iemand in 't laag is, kan hij dan wel nederig zijn ; hij is laag, hij heeft geen figuur in de wereld.

III. Eindelijk, kan iemand wel nederig zijn, die in t hooge is?

Dat zijn onze drie zaken. In de eerste plaats, ik en gij hebben misschien iets, eenige gaven, waardoor wij geliefd en geacht zijn boven anderen, is dat geen nederigheid, dat men dan daar niet op staat ? Dan, die in 't laag is, ('t is geen wonder dat hij zich gering aanstelt) gij zijt niet nederig. Eindelijk, die in 't hoog is, waarin is uwe nederigheid te zien in die distinctie, daar God u in stelt.

1. Let een beetje op. Wat het eerste aangaat : God belooft den een een regent te maken, den ander een onderdaan; den een een predikant, den ander een lidmaat ; de een is een onderwijzer, de ander wordt onderwezen ; de een is vader en moeder over kinderen, die hebben een familie, dienstboden en veel goed en bekwaamheden, waardoor zij geacht en geëerd worden, zij hebben verstand, waardoor zij anderen weten te raden en te bestieren, zij verkwikken ze door giften, door dienst, die zij aan hen doen, en die dat ontvangen, zeggen : ik wil u eeren en achten, of gij wilt of niet ; bovendien als dat gebeurt, zult gij vinden, dat gij 't zelfs heimelijk zult wachten ; ouders, die wachten 't van hun kinderen, dat zij hen eeren en respect bewijzen ; 't volk van hun dienstboden ; regenten van hun onderdanen ; zou dat nu nederigheid zijn, dat gij dat niet achtte?

Ja dat gij 't heimelijk verachtte en tegenstond, en dat gij tegen de mindere zeide, gij moet mij zoo niet achten ?

Waarop gronden zij dat?

1. Eerst zeggen zij, wij zijn malkander gelijk in de nature, wij zijn elk van nature een kind des toorns, de heer zoowel als zijn knecht, de regent zoowel als de onderdaan, ja het gebeurt altemets wel dat een knecht en geringe vernuftiger is als zijn heer, ja, gij bewijst ze altemets alle hulpe en dienst, dan is 't, dat zal ik u vergelden, en dat is gegrond in 't Woord, dat die u eeren. Wat deed Paulus voor Onésimus ? Hij schreef een brief aan zijn heer, en zei, neemt hem, dat is, mijne ingewanden, aan, niet als een knecht, maar als een broeder, hij heeft zoowel genade als wij, en hij heeft zulk een berouw, ontvangt hem dan niet als een knecht, maar als mijne ingewanden, gelijk gij lezen kunt in den zendbrief aan Philemon.

2. Daar zijn er altemets, die God kroont met genade boven u, onder de geringen, zoodat gij altemets aan hun voeten moet zitten om te lee-

ren; zij weten uwe zwaarigheid op te lossen, u te bestieren, u te stichten en te troosten. De armen stichten dikwijls meer als de anderen.

3. Zij zijn altemets godvruchtiger als die en die, altemets meer een eere Christi als de aanzienlijken, zoodat de Heere meer door hen verheerlijkt wordt, en Gods Geest werkt krachtiger in hen als in dezulken, want over de dienstknechten en dienstmaagden stort God ook van Zijnen Geest uit.

Nu zult gij zeggen, zou ik niet beter doen, als zij mij .eerden en achtten, dat ik het niet achtte, en mij niet aan liet glijen, en tot hen zei : gij moet mij niet achten of beminnen, ik ben met u van dezelfde nature ? Is dat niet een groote nederigheid, als ik zoo doe ? Ik antwoorde u, neen, dat is geen nederigheid.

a. De distinctie, die God u geeft, daar Hij u in stelt, dat niet te erkennen, dat is geen nederigheid. Als Saul tot koning gezalfd was, hij verstak zich onder de vaten, dat was geen nederigheid, en God deed hem er vandaan halen, 1 Sam. X. God de Heere zei, waar is uw koning, dien Ik ugegeve hebbe? Zet hem onder 't volk, als Ik u verheven hebbe boven anderen, zult gij dat steken onder een bed of korenmate, zegt God ? Dat was de misdaad van dien boozen dienstknecht, die zijn talent ging begraven. Dat is geen nederigheid, zegt God, niet te willen erkennen, daar Ik u in gesteld hebbe. Matth. XXV, zeide die eene dienstknecht, Heere, Uwe twee talenten, die Gij mij gegeven hebt, daar heb ik andere twee mede gewonnen, de andere zei, met Uwe vijf talenten heb ik andere vijf gewonnen, een ander, met Uwe tien heb ik andere tien gewonnen ; dat is nederigheid, het tot eere Gods te willen erkennen.

b. Dat is geen nederigheid, het niet te willen hebben, dat het een ander in ons erkent. O! de Apostel Paulus had daar zooveel mee op; als zij zagen de genade Gods in mij, zeide hij, zoo gaven zij mij de rechterhand van het Apostelschap.

c. Het is veel gemakkelijker zichzelf uit het hooge in 't laag te werpen, als den staat daar God ons in gesteld heeft wel te erkennen en te beleven, maar te zeggen, ik wil het niet weten, is gemakkelijker als het te erkennen, den staat daar God ons in heeft believen te stellen ; 't is gemakkelijker wat weg te werpen, als te erkennen en waardig te beleven.

d. Het is gemakkelijker in 't Christendom niets te achten, als altijd zijne lusten te moeten verzaken, en rechteroogen uit te steken, en rechterhanden en voeten af te kappen. Het Christendom bestaat in te erkennen den staat, daar God ons in gesteld heeft ; dat niet te willen erkennen, is een verkwisting van Gods gaven.

Moogt gij uw lichamelijk goed wel verkwisten ? Alzoo min uw geestelijk. Dat is een zonde tegen 't achtste gebod, de verkwisting van den tijd niet alleen, maar ook van de geestelijke gaven.

Daar hebt gij ons eerste stukje, en dat is, of iemand die nederig is, 't wel moet willen weten, de distinctie daar God hem in gesteld heeft, dan, of 't nederigheid is, dat niet te willen erkennen.

11. Het tweede geval is : God belooft mij te stellen in een geringen, lagen, verachten staat. De een heeft meer in de wereld als de ander, en daar zijn armen naar de wereld. Neem eens, als God u en mij in zoo een lagen staat belooft te stellen, kan ik dan nog mijn nederigheid kennen ? Ja gij.

1. Eerst, als gij dan nederig zijt, dat zult gij hieraan kennen : Heere, zegt zoo een, Uw weg is zoo recht, daar is niets in tegen te spreken, ik ben geen klager noch murmureerder over mijnen staat, in mijn tentje zult gij niet hooren klagen. Heere, Gij zult in mijn tentje niet hooren klagen dat de weg des Heeren niet recht en is.

2. Heere, zegt zoo een, mij dunkt dat ik mijn harte tot vrede genegen voele, ik ben zoo stil, nacht en dag, jaren en dagen ; immers is mijn ziele stil als ik mij voor U stel, mijn harte rijst niet op.

3. Ik ben niets waard, ik heb Uw zwaard verdiend, en Gij geeft mij Uwe Vaderlijke roede ; ik ben de helle waardig, en ik mag nog denken dat ik in Uwe gunste sta, ik ben zoo vergenoegd met hetgeen ik hebbe, ik ben niets waard.

4. Dat stille hart, Heere, daar zoek ik mij in te bewaren, omdat het Uwen wille is, ik ben met Uwen wil vereenigd, behaagt het God, het behaagt mij mede als het de wille Gods is dat ik lijde, 1 Petri 11 : 15. Ik wil alles dragen om Gods wille. Heere, Uw wille maakt het al goed, 't is goed gemaakt, omdat Gij 't wil.

5. Een vijfde blijkje is: als zij in hun lagen staat niet bekommerd zijn, noch over hun geestelijken, noch over hun lichamelijken staat. Lijdt gij, een dienstknecht zijnde, geroepen, laat u dat niet bekommeren.

6. Nederig in 't geringe te zijn, ligt daarin gelegen. Heere zegt zoo een, ik wil er in inblijven, als 't U zoo belooft, wilt Gij dat ik zoo blijve, in ben tevreden. Hand. XXI : 14. Als hij hem niet liet afraden, zoo hielden wij ons tevreden, en zeiden, de wille des Heeren geschiede. Zij laten zich dan niet afraden.

7. De nederigheid bestaat daarin, dat hij in gematigdheid redding zoekt. Kunt gij vrij worden, 't is beter, zoekt het. Ach Heere, zeide Jozeph, hoe zit ik hier in dezen kuil, ik ben dieflijk ontstolen, zal daar geen veranderinge zijn ? Wat weet gij 't, zult gij zeggen, dat hij zoo gesteld was? Hieruit: de minste occasie had hij niet

of hij toont het. Ik ben 't hier zoo moede, gedenkt mijner, zegt hij tegen den schenker, ik heb geen kwaad gedaan, dat ik hier zit, spreekt een woord voor mij.

8. In 't geringe is men nederig, als men zegt, ik wil er in blijven, ik wil er niet uitloopen, totdat ik voele, dat God mij redt, die de geringen uit den stof verheft, 1 Sam. 11 : 4-8.

9. Ten laatste zegt zoo een, en al behaagde 't God nooit, 't is zoo ook al wel, ik zal God dienen, al moest ik in een woninge der draken, al moest ik in nog bitterder en dieper armoede komen, Hij is niet trouweloos tegen 't verbond met God.

Daar hebt gij het tweede geval, hoe kan ik in een geringen staat nederig zijn? Daar zijn er hier wel die gering zijn en genade hebben, die evenwel den Heere hunnen God geen onrecht willen toeschrijven, zij zwijgen en zoeken tevreden te zijn, dewijl het Zijn wille alles goed maakt. Ik zal er dan in blijven, zeggen ze, zoolang als God wil. Zij zuchten naar redding, zij willen evenwel er niet uitloopen; komt er geen redding, Heere, zeggen ze, ik ben zoo al tevreden, en al moest er mij nog zwaarder ontmoeten, ik ben tevreden,

III. Nu een derde geval, en dat is: ik ben in zulk een lagen staat niet, maar in een **hoogten**, waar is uwe nederigheid? Dat moesten wij ook een weinig overdenken. Tot elk komt de vijand met strikken en netten. Meent gij dat het voor de armen alleen moeilijk is, nederig te zijn? Hij omringt de rijken ook met zijn strikken en netten. Waaraan is de nederigheid in 't hooge te kennen? Hieraan:

1. Eerst, God heeft er mij in gesteld, zegt zoo een, ik erken het, het is van God, door mijn verstand heb ik niets, 't komt van God. Daar wou de Heere Jezus Pilatus naar toe hebben; gij zijt zulk een groot man, maar wie geeft het u? gij zoudt niets wezen, indien 't u van mijn Vader niet gegeven was. Zoo is het ook, Gij hebt het mij gegeven Heere, zegt zoo een, hebt gij iets boven een ander, wiens hand is hierin? mijn Vaders hand. Daar bestaat uw nederigheid niet in, dat gij er met malkander maar van praat, maar,

2. Waar hebt gij ooit gesmolten geweest voor het **aangezichte** des Heeren, en gezegd, moest ik zooveel voor mij erven, twee **deelen**, ja vijf **deelen** boven een ander, een Benjamins deel, vijfmaal **grooter** als mijner broederen?

3. In de derde plaats toondet gij uw nederigheid in uw hoogheid, als gij zeidet, laat ik zoo zot niet wezen dat ik **mijzelven** in de laagte werpen zou, maar laat ik mij zoeken godvruchtig en trouw te gedragen in de hoogheid, daar God mij in gesteld heeft, en laat ik toezien, dat ik toch mijn talentje niet tevergeefs mag **ont-**

vangen hebben, ik moet er winst voor God mede doen, naar die mate der gaven, die God mij gegeven heeft, moet de inkomsten zijn ; de duizend zilverlingen zijn voor u, o Salomo, maar tweehonderd zijn voor de hoeders van de vrucht deszelve, Hoogl. VIII: 12. Ik moet maken dat ik mijn staat maintineere.

4. Ik reken niet alleen mij verplicht dat ik niet maar effen beleve mijn staat, maar ik moet hem versieren. Was Paulus wel tevreden dat hij de bediening maar had ? Och neen, maar ik make mijn bediening heerlijk, zegt hij, ik gedrage mij zoo, dat elk zegt, die man is het Apostelschap waard, Rom. XI: 13.

5. Waarin toonen zij nog hun nederigheid ? Verliezen zij wat, zij verdragen 't, zij doen hun vijanden wel, zij geven God eere in al wat hun ontmoet, zij geven 't alles in des Heeren hand en zij zeggen, al wat er nog in Uwen raad is, Heere, ontdekt dat. Als God het ontdekt, zij bewijzen geen tegenstand, 't is altemaal zoo rechtvaardig, zeggen ze, dat God mij laat ontmoeten, ik moet voor God wijken, dat zal Hij van mijne handen eischen. Zij zoeken zich zoo te gedragen, dat men moet zeggen, dat mensch is dat onderscheid waard, de man versiert het, dat hij boven een ander is. Dan zijt gij nederig. En zoo deed Job, hij bekleedde zich met de gerechtigheid als een mantel, en met de getrouwigheid als met een vorstelijken hoed, het oog der weduwen vervulde hij met blijdschap, hij was den nooddruftigen een vader, hij verkwikte de treurigen, zoodat zij moesten zeggen, Job is dien staat waard.

In 't huiselijke en 't kerkelijke, de bedienden zeggen, dat mensch is dien staat waard. Heere, zegt zoo een, ik wou dat ik mij zoo gedroeg, gelijk het mijn staat past; mijn God zeggen ze, zal het van mij wachten; anders, Heere, zeggen ze, zal ik voor U beschaamd staan, als Gij zeggen zult, geeft rekenschap van uw rentmeesterschap, gij zult niet langer rentmeester kunnen zijn. Daarin is zoo iemand die in 't hooge is, bezig, hij geeft zijn **gansche** harte aan het wijze bestier van God, en hij is met verwondering bezig, dat God hem zoo onderscheidt, al wat Gij mij oplegt, Heere, zeggen ze, ik zal 't zoo gewillig doen als een lam, en wachten blijven, wat Gij nog verder over mij brengen zult.

Nu blijft ons nog over: 1. Mag een vrome met een vrij gemoed, en mogen wij, elk in dien rang, daar wij in gesteld zijn, wel willen eere ontvangen ? Mag een vrome dat wel toelaten ? En kan hij dan wel nederig blijven? Ja. 2. Mag 't een **onvrome** wel eischen met een vrij gemoed? Ja. 3. Waarin geeft die genade van nederigheid haar glans ? 4. Dan, als iemand de wimpels van de wereld laat waaien, is dat wel nederig? 5. En dan, als 't God

belieft, zullen wij spreken van de sieradiën. Maar dan weten wij niet of wij u wel langer behagelijk zullen zijn.

Hoe staat het met de sieradiën der vromen? Wij weten niet, of we daarover sprekende, niet lastig zullen zijn om te hooren. Wij hopen neen, als wij die uitwendige sieradiën zullen toonen, waarin de godzaligen onderscheiden moesten zijn. Men kan 't uitwendig haast niet meer zien, wat Godzaligen zijn. Moeten wij u dan een last zijn? Ik kan 't niet helpen, wij moeten dat ook van ons harte afleggen. Wij hopen 't nederig, zedig, oprecht te verhandelen, en wij hopen dat God de misdaad vergeven zal, ZOO 't al niet helpt.'

De Heere zegene dit aan ulieden, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-VIJFDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin deze stukken :

- I. Of de mindere den meerdere in rang eeren moet?
- II. Of de meerdere dat wel toe mag laten?
- III. Mag een meerdere dat wel eischen, en als hij er gebrek in ziet, er wel over klagen?
- IV. Als dat geschiedt, kan zoo een dan wel nederig zijn, als hij het toelaat?
- V. Een vrage, waarom predikt gij dat?

WIJ lezen, Dan. X :11, dat de engel tot Daniël zeide, gij zeer gewenschte man. Daar zijn wel vromen, die van God geëerd zijn, in den Bijbel bekend. Ze zijn van God geëerd wegens hun vromen wandel, en wegens hun godsvrucht. Job wierd van God geëerd wegens zijn lijdzaamheid, Mozes wegens zijn zachtmoedigheid, David wierd genoemd een man naar Gods harte.

Daar gaven wij vandaag voor acht dagen acht redenen van, de eerste reden was, omdat hij met God den Heere wandelde; worde ik wakker, zeide hij, zoo ben ik nog bij U, Ps. CXXXIX : 18. De tweede was, dat hij zulk een trek naar God hadde; hij zeide, met mijn gansche ziele dorst ik naar God, Ps. LXIII: 2. De derde was, dat hij zulk een liefde tot den Godsdienst had : hoe blijde ben ik, zeide hij, als zij zeggen, komaan, laat ons naar het huis des Heeren gaan. De vierde was, dat hij zoo een liefde tot God had, hij zeide: mijn ziele kleeft U achteraan, Ps. LXIII : 9, De vijfde, wegens zijn geloof, dat hij meer in den Middelaar zag als in zichzelf. De zesde, wegens zijn heilige godsvrucht. De zevende, wegens zijn dankbaarheid. De achtste reden was, wegens zijn nederigheid. Nu zullen wij er nog acht bijvoegen, om welke hij een man naar Gods harte genaamd wierd.

1. De eerste is, hij had wat ten beste voor den Godsdienst. Israël had wat ten beste voor het gouden kalf. Nebucadnezar had wat ten beste voor dat gouden beeld. Die man naar Gods harte had ook wat ten beste voor de godsdienst. Hij zeide tegen Nathan, ik kan 't niet harden, ik moet een huis voor God den Heere bouwen. Ik kan niet rusten, zeide Salomo, daar is al 't goud en 't zilver, zeide hij, dat ik voor 't huis des Heeren bereid hebbe, 1 Kon. III. Hij vereerde den Heere van zijn goed, Spr. III : 9.

2. De tweede reden is, hij was zulk een oprecht man, daar was geen bedrog in zijn geest, noch in zijn harte of tonge, Ps. XXXII : 2. Dat is een gelukkig man, die zoo oprecht is. In den CXIX Psalm zegt hij, ik heb U met mijn geheele harte gezocht, vs. 11, en in al de Psalmen prijst hij de oprechtheid. Let op de oprechten, zegt hij, en op hun uitgang, en ziet wat een stillen vrede zij hebben, Ps. XXXVII : 37.

3. De derde reden is, hij kan de zonde, noch in zichzelf, noch in een ander, niet dragen. Ach Heere, zegt hij, ik ben al te zondig, Ps. XXXVIII, 't is mij een last, te zwaar om te dragen, ik kan 't niet dragen dat ik zoo verdorven ben, hoe zal 't nog met mij afloopen? Daar raakt hij aan 't belijden in den XXXII Psalm, dat is de naaste weg om lucht te krijgen.

4. De vierde is, als zijn natuur zoo de meester was, dan zaagt ge hem op zijn leger met tranen; de offeranden Gods zijn een verslagen geest, en een gebroken herte, daar God op wil zien, daar Hij bij wonen wil. Ps. LI : 19.

5. De vijfde reden is: 't was een man die ligt inviel voor God en menschen. Hij was zoo handelbaar, slaat God mij, zeide hij, ik zwijge, ik heb de roede en slagen verdiend, hij billijkte God in de slagen; slaat mij een vrome, zeide hij, ik zal 't weldadigheid rekenen. Ps. CXLI : 5. Kwam er een Boanerges, hij viel in, en zeide, ik hebbe gezondigd. 2 Sam XII : 13, daar kwam Gad, de Propheet, en zeide, gij zijt de man, die God vertoornd hebt, en daarom een van die drie dingen verkiezen moet-; wat heb ik gedaan zegt hij, ik hebbe zeer gezondigd, mij is zeer bange, mijn harte klopt mij, 2 Sam. XXIV : 14.

6. De zesde reden is, hij kan de goddelooze niet dragen; de zoodanigen dreef hij uit zijn huis, Ps. CI, de goddeloozen, zeide hij, zij zullen bij mij niet wonen, ik hate ze met een volkomen haat, Ps. CXXXIX : 22. Hij had zulk een eerbied voor de vromen, hij wist zulk een eere te geven aan Gods kinderen, dat een gewis teeken van genade is, Ps. XV : 4. Hij eerde degenen, die den Heere vreezen, maar de verworpenen waren in zijne oogen veracht. Ik ben een medgezelle, zegt hij, van degenen die U vreezen, of 't dan een rijke of een arme is, een knecht of een meid, dat scheelt mij niet, Ps. CXIX : 63.

7. De zevende reden is, 't was een man die zulk een aanbieder was. Ik heb in mijn harte gevonden, zeide hij, dit gebed te bidden, hij knielde dikwijls op zijn knieën, hij boog zich en schreide voor den Heere, hij riep tot God. O, 't was zulk een groot bidder en worstelaar; hij ging al vroeg aan 't uitwerken van zijn zaligheid,

en hij ging niet te bed of stond niet op, of hij was daaraan bezig.

8. De achtste reden is; hij was zoo een onderzoeker van zijn gemoed : al de schuilhoeken van zijn harte lag hij voor zichzelf en voor God open. Dan zeide hij nog, proeft mij, en toetst mij, Heere, ik mocht het kwalijk hebben, ik schrik voor bedrog, ontdek mij, zoo er iets in mij is dat niet goed is, zoo ik op een schadelijken weg ben, leidt mij op den eeuwigen weg, en ontdek mij doch den schadelijken weg! Ps. XXVI : 2 en CXXXIX : 23, 24.

Daar hebt gij nog acht stukjes, waarom hij een man naar Gods harte genoemd wierd. 1. Hij had wat ten beste voor God. 2. Hij was zoo oprecht. 3. Hij kon de zonde in zichzelf noch in anderen niet dragen. 4. Hij was zoo week, zoo gesmolten. 5. Hij viel zoo ligt in. 6. Hij had zulk een liefde en respect voor de vromen. 7. Hij was dikwijls in 't gebed. 8. Hij was een onderzoeker van zijn staat, en als hij zijn harte niet genoeg kon onderzoeken, dan gaf hij 't nog aan God.

Gij zult in uw harte denken, dat zijn nu zoo zestien redenen, waarom hij een man naar Gods harte genoemd wierd, waarom zegt gij dat? wij zijn immers geen menschen van zulk een staat of gedrag? En zegt dat niet, de minste in 't geestelijke, in 't koninkrijke van 't Nieuwe Testament, is als David, de sterken zijn als een Engel Gods, de oude ervarenen zijn als Christus Jezus zelfs; zegt dan niet, dat gij uw leven tot die hoogte niet komen zult. Dien tekst zullen wij op een anderen tijd eens zoeken uit te breiden, hoe de kleinen zijn als David, de sterken als een engel Gods, de oude ervarenen als Christus Jezus zelfs, en hoe God zeide tot Zacharia den Propheet, te dien dage zal de Heere de inwoners van Jeruzalem beschutten, **ende** die onder haar struikelen zoude, zal te dien dage zijn als David: **ende** het huis Davids zal zijn als goden, als de Engel des Heeren voor haar **aangezichte**, Kap. XI : 8. Dat zullen wij bewaren, totdat wij eens nader gelegenheid hebben.

Vandaag voor acht dagen hebben wij omtrent de nederigheid onderzoek gedaan, wij moeten daarin als David zijn, de **allerkleinste** moet zijn als David. Ik zeg, vandaag voor acht dagen hebben wij hiervan een geval twee of drie verhandeld. Het eerste was, of een mensch, dien God onderscheiden had van anderen, dat wel mocht erkennen en achten. Het tweede was, kan iemand, die in 't laag is, wel nederig zijn ? Het derde, kan iemand in 't hooge wel nederig zijn ? Daar bleef ons toen nog over, dat wij nu moeten hebben :

I. Of een mindere den meerdere in rang daarvoor moet erkennen en eeren, of dat wel mag wezen?

II. Of de meerdere dat toelaten mag, als een mensch zegt, ik wil u eeren; mag de meerdere dat toelaten?

III. Mag de meerdere het wel eischen, en klagen als hij daar gebrek in ziet?

IV. Als hij dat doet, kan dan de nederigheid haren glans wel hebben ?

V. Waarom wordt dit mij en u, en allen die genade hebben, voorgesteld ?

Dat zijn onze vijf dingen, die wij tegenwoordig kort te bezien hebben. Eerst, moeten de minderen de meerderen eeren? Dan, als dat geschiedt, mag de meerdere het wel toelaten? Dan, mag hij 't wel eischen, als hij daar gebrek in ziet, als het niet geschiedt? Verder, als hij dat doet, kan hij dan wel nederig zijn? Eindelijk, waarom worden die gevallen opgelost?

1. Wat het eerste aangaat, daar is altemets een mensch in de politie, in de kerk, of in de samenleving, God plaats hem in een waardige bediening, en God geeft dat hij naar zijne distinctie leeft daar hij in gesteld is, als de minderen hem zien, zij moeten hem eere geven, mag dat wel zijn ? Och ja, in alle manieren, 't is de ordinantie Gods, de machten moeten van hun onderdanen geëerd worden; geeft eere, dien gij de eere schuldig zijt, Rom. XIII: 7. Een knecht die vroom is, kan een heer hebben die geen genade heeft ; hij moet hem dienen in alle gehoorzaamheid, zoowel den harden als den zachten, 1 Petri II: 18. Kinderen moeten hun vader en moeder eere geven en achten, Eph. VI: 2. De gemeenten hun Leeraars achten om hunnes werks wille. Zoo zegt Paulus, wij bidden u, broeders, erkent degenen, die onder u arbeiden, ende uwe voorstanders zijn in den Heere, ende u vermanen, ende acht ze zeer veel in liefde, om hares werks wille, 1 Thess. V: 12, 13, en andere plaatsen meer. Wilt gij 't niet doen, zoo zondigt gij tegen Gods bevel en last, en dan zult gij geen vrede hebben. Dat niet alleen, maar God neemt het hoog, als gij het niet doet.

Wordt een vader en moeder licht geacht, 't zal zoo een mensch zwaar vallen. God zegt, het aangezichte des ouden zult gij vereeren, voor den grauwen hare zult gij opstaan, ende gij zult vreezen voor uwen God, Ik ben de Heere, Lev. XIX: 32. De ouderdom, zegt God, is een sierlijke kroone, gij zult ze alle eere bewijzen. God neemt het ook uitermate kwalijk, als een knecht heerscht, en als een meid als een vrouwe wil regeeren, als een knecht of meid geen respect wil geven aan zijn heer of aan hare vrouwe, als iemand van niet

iet wordt, en hij wil dan geen eere geven aan die, waardoor hij 't geworden is.

II. Daar is een tweede geval, mag een vrome, die de nederigheid liefheeft, het wel toelaten dat hij geëerd wordt? Ik antwoorde, ja.

1. Eerst, daar hebt gij een groot exempel van in den Propheet Eliza, daar komt de Sunamitische, zij valt aan zijne voeten, hij laat het toe. Ziet het in David, daar komt Abigaïl, die geeft hem zulk eene eere, hij laat het toe. Mordechai liet het toe wegens eene weldaad aan den koning bewezen; zij lieten hem rijden op het koninklijke paard, en riepen uit, alzoo zal men dien man doen, tot wiens eere de koning een welbehagen heeft, Esth. VI: 9. De Zaligmaker zeide tegen Simon, Ik ben in uw huis gekomen, maar gij hebt Mijn hoofd niet gezalft, en gij hebt geen water genomen om Mijne voeten te wasschen. Luc. VII: 44—46, Als ze van die oversten spraken tot Christus, zeiden zij, hij is 't waard dat Gij hem zulks doet, hij zelf heeft ons de Synagoge gebouwd; de Heere Jezus liet dat toe, Hij sprak het niet tegen, maar Hij kwam er naar toe en hielp hem, vers 4—8.

2. Het is de practijk van de vromen geweest. Als Salomo zijn moeder zag, hij eerde ze. Abraham boog zich voor de regenten met het aangezichte ter aarde.

3. Het is de practijk der vromen alleen niet geweest, maar als 't aan hen geschiedde, zij zwegen niet alleen, maar zij zorgden voor de maniere, 't mocht niet te hoog gaan, ja zij baden ze wel, als het te hoog ging, dat dat zoo niet mocht geschieden. Hand. III, als Petrus daar een kreupele gezond gemaakt hadde, en als elk zeide, wat man is dat? Wat ziet gij op ons, zeide hij, ziet op God, dat gaat te verre, God doet het. Hand. X, Cornelius valt daar aan de voeten des Apostels, dat gaat te verre, zeide hij. Hand. XIV, als zij hun wilden offeren, dat gaat te verre, zeiden ze, doet dat niet. Openb. XIX, daar viel Johannes aan de voeten des Engels, hij wilde hem teveel respect geven; ziet dat gij dat niet doet, zeide de Engel, geeft Gode dat Godes is. Het mag dan geschieden, en gij moogt het toelaten. Wij vinden in 't Woord dat de vromen het ontvangen hebben, daar zijn exempels van, maar zij zoeken altijd te verhoeden, dat het toch niet te hoog gaat.

III. Nu het derde: mag 't een vrome eischen en klagen als het niet geschiedt, en kan hij dan evenwel nederig blijven? Ja, en dat bewijzen wij aldus:

1. Eerst, uit de klachten der vromen, wanneer zij te licht en te klein gerekend wierden. De groote Paulus, die zoo nederig was, ik behoorde van u geprezen te worden, zeide hij, 2 Cor XI

en XII. Ik behoorde niet alleen van u geprezen te worden, maar ik behoorde overvloediger van u bemind te worden; maar gij sluit mij uit alles uit. Anderen prijst hij weder; gij hebt mij ontvangen, zeide hij, als een engel Gods, ja, als Christum Jezum zelve, Gal. IV: 14.

2. Die klachten vinden ingang bij God en menschen. 2 Kon. I, Man Gods, zeiden ze, komt af; daarop zeide hij, ben ik een man Gods, zoo dale vuur van den hemel, en vertere u en uw vijftigen. En nog eens, 2 Kon. II, riepen de kinderen, kaalkop ga op, hij vloekte ze, in den naam van God zal dat niet gezegd worden, zeide hij. Het heeft ingang bij God en menschen.

3. In de derde plaats, hij mag het vorderen; dat zit elk in de natuur ingeschapen. De liefste Zaligmaker zeide; als uw knecht een geheelen dag gewrocht heeft, en hij komt thuis, als gij aan uwe tafel zit, zult gij dan wel zeggen, komt zit hier mede aan mijne tafel? Maar wat doet gij? Gij zegt: staat daar achter mij en dient mij, en eet gij daarna. Dat is de nature als ingeschapen, gij moogt het eischen, de Zaligmaker die overtuigt er ons van.

Geliefden, men mag het dan eischen. 1. De klachten toonen het, als er gebrek over is. 2. De oordeelen toonen het. 3. Men vindt het in de nature van alle menschen als ingeschapen.

IV. Daarop komt de vijand, en die zegt: staat gij zoo op uw respect? Waarin vertoont gij dan uwe nederigheid? Waar geeft dan in uw gedrag de nederigheid haar glans? Kan dat wel zijn, dat dan de nederigheid in 't harte zit? Wij zeggen: Ja.

1. Eerst, als iemand dat eischt en wacht, dan kan hij nog nederig zijn en blijven, maar 't is zwaar dan klein te blijven.

2. Het is periculeus, als iemand geëerd wordt. Al hadt gij dan de genade van een David en van een Hiskia, als God u niet bewaarde, gij zoudt u verheffen, gij zijt dan op een gladde plaats. Als iemand geëerd wordt, zeg ik, wegens zijn distinctie, gelijk als een Jozeph, als daar zijns vaders huis voor hem kwam knielen, als daar al die schoven voor zijn schoof kwamen buigen, als de zon, de maan en de elf sterren voor hem kwamen buigen.

3. Daar die nederigheid recht zit, geeft zij in dat alles haar glans.

a. Zij toonen dat de nederigheid in hen is, in hun gebed. Ach God! zeggen zij, laat ik mij niet verheffen, laat ik mij niet te waardig rekenen, dat ik mij boven een ander stellen zou; Heere! 't is Uwe gave. Hun nederigheid blijkt uit die zucht in dat gebed; als zij 't voelen, dat hun harte zich verheffen zou, zoo zuchten zij tot God, en ze zeggen: ik sta hier op een gladde plaats, laat ik toch nederig zijn, en mij boven anderen niet verheffen, Heere! ik ben

het niet waard hetgene Gij aan mij doet, ik ben veel te gering. Als een kind Gods dat ontmoet, zoo zegt hij : mijn God, laat ik er toch geen ander oogmerk in hebben als Uw bevel, laat ik toch niet zondigen door mij teveel te verheffen.

b. Ik heb er geen ander oogmerk in als U in mij te verheerlijken. 2 Cor. IV : 6, 't is zoo een schat in een aarden vat, opdat de uitnemendheid daar van zij Godes. Hosanna, riefen zij, geloofd zij de Heere, die zulke gaven in den mensch gelegd heeft, en ze verheerlijkten God om de genaden, die in Christus waren, Matth. XXII : 9. Zij laten het dan toe, omdat God het gebiedt en ze zeggen, ik laat het toe, omdat God in mij verheerlijkt wordt.

c. Ook zegt een kind van God, ik late het toe om het nut, dat er voor u in is; de Heere zal u zegenen, omdat gij 't werk Gods in mij eert.

d. Dan geeft de nederigheid haar glans, als een kind Gods in dat al den Heere verhoogt, en zegt: mijn Heere, ik wil liever uitgeven als ontvangen, ik wil liever een ander eere geven als veel eere van een ander ontvangen.

e. Dan geeft de nederigheid haar glans, als hij geen grooter eere wil hebben als die met het Woord bestaan kan, en hij wordt geëerd, hij wil dat ook al eens ongemerkt voorbij laten gaan, hij wil niet veel beslag maken in de wereld, hij zoekt maar te leven als een stille in den lande, als een die niet veel figuur heeft of geeft. Daar is het vierde geval.

V. Nu het vijfde of laatste geval is : waarom predikt gij dat? Waarom komt gij zulke dingen in ons harte en schoot leggen ? Daar zijn drie of vier redenen van.

1. Eerst, om de mortificatie en schijn van nederigheid te toonen en te ontdekken, dat die deze nederigheid niet is. Daar is zoo een schijn van nederigheid, Col. II : 23.

2. Zoo doen zij het, om de dwalingen der kwakers, die God noch menschen niet eeren willen, te ontdekken; zijn ze aan hunne tafel, zijn ze in de kerk, ze willen God noch menschen niet eeren.

3. Om een volk, dat onder ons is opgestaan en dat zeer teer scheen te ontdekken, de Labadisten, die wilden al 't onderscheid weg hebben.

4. Opdat de gedachten des duivels ons niet onbekend zouden zijn, opdat gij gezond in de leere zoudt blijven en nederig zijn. Het eerste kenteeken van de genade is nederigheid ; daar valt ook de duivel op aan, en wil u verleiden, hij valt op die nederigheid indirect aan, hij wil op den wortel van hoogmoed de nederigheid doen groeien, dan valt hij er direct op aan en dan zegt hij tegen een kind Gods, gij moet zoo geen onderscheid maken, gij moet

nederig zijn. Wij zeggen, handelt verstandig, hebt gij de genade van nederigheid, gij hebt het nu gehoord, en leert toch alles recht snijden.

Wij zeiden voorleden Woensdag, hoe staat het met de sieradiën der vromen? Dat is een stuk, dat wij zoo noodig hebben te bekijken, maar daar komen de predikanten zelden aan. Wie behandelt dat stuk ? Wie legt dat op het harte? Wat een vreemde taal is dat? De predikstoelen zijn daar doorgaans stom van. Men moet toch ook al de wereld gelijk zijn gelijk de rest, of men kan niet, en men ziet niet hoe 't vervallen is. Dat hopen wij ook te toonen en voor u neder te leggen. Nu zullen wij 't daarbij laten, in wensch, dat God de Heere het gesprokene zal believen te zegenen, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-ZESDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin over sieradiën der Christenen gehandeld
wordt, en deze stukken voorkomen :

1. Of er wel een nederig harte onder een hoovaardig kled kan wezen ?
11. Is slordigheid heiligheid ?
111. De redenen, waarom de spreker de sieradiën der Christenen verhandelen wil.

HET is zeer opmerkelijk, dat wij lezen, Zach.XII:8, Te dien dage zal de Heere de inwoners van Jeruzalem beschutten, ende die onder haar struikelen zoude, zal te dien dage zijn als Davids, ende het huis Davids zal zijn als goden, als de Engel des Heeren voor haar aangezichte.

Wij vinden dat er zeer heerlijke dingen van de stad Gods gesproken worden, Ps. LXXXVII : 3. Wat al grootheden spreekt God van Zijne kerk in Zijn Woord ! Dan eens, zij zullen eene sierlijke kroon zijn in de hand Gods. Dan noemt Hij ze eens, Mijne duive, Mijne schoone. Dan eens, de bruid des Lams. Dan zegt Hij eens, daar is geen gebrek aan u. Waar zouden wij blijven, als wij al die schoonheden op zouden tellen, die God in Zijn Woord noemt van dat Jeruzalem, 't welk onzer aller moeder is, Gal. IV : 26. Daar is geen inwoner, die ten leven opgeschreven is, in dat Jeruzalem, of God zegt er wat groots van. Maar wij weten niet of er wel een plaats in 't Woord is, daar God zooveel groots van die inwoners zegt, als in dit 8ste vers van Zach.XII.

Eerst zegt de Heere, Ik zal ze beschutten, zij zullen Mij tot hun Beschermheer hebben, Ik zal een vurige muur rondom dat volk zijn, Zach. 11 : 5 en Jes. IV : 5. Ik zal dat volk een wolk scheppen des daags, ende des nachts een glans des vuurs, tot verkoeling en tot verlichting. Joh. X : 28, Niemand en zal dezelve uit Mijne hand rukken. Dat zegt er God van. Het is eene sterke stad, God stelt heil tot muren en voorschansen, Jes. XXVI : 1. Zij worden in de kracht Gods bewaard, 1 Petri 1: 5. En onder al dat God er verder van zegt in Zijn Woord zijn ook deze dingen, want daar volgt in dat vers uit Zacharia, ende die onder haar struikelen zoude, zal te dien dage zijn als David. Die'onder haar struikelen

zoude, wat is dat? Een struikelende, dat is een kleine en geringe in de genade in 't Nieuwe Testament. Waarbij vergelijkt Hij die ? Bij David en zijn huis in 't Oude Testament.

Gij zult zeggen, David, dat was een man naar Gods harte, wie zal daarbij komen ? Wel in 't Nieuwe Testament de kleinen in de genade, die kunnen zoo weinig zonder God leven als David, zij hebben al zulk een dorst als David naar God, al de gestalten van David, in de Psalmen bekend, daar moeten zij zich zoowel mede behelpen als David, bijzonder die geestelijke dapperheid ontvalt hun niet, al was 't dat zij nog zoo zwak waren. Al kan ik niet disputeeren voor de zaak en waarheid Gods, zeggen zij, ik kan er wel voor lijden ; moeten zij sterven, ze blijven trouw tot den dood, ze zoeken eene goede belijdenis te doen voor het aangezichte Gods.

Let eens op de tijden der Apostelen, hoe dat die kreupele daar sprong als een held. Zijn de zwakken als 't huis Davids, hoe zullen dan de sterken wezen in 't Nieuwe Testament ? Wie zullen die gelijk wezen ? Geen David meer, maar zij zullen als goden zijn, ze zullen als de Engel des Heeren wezen. Zij zullen eer een engel gelijken als een mensch. In de derde bede, zeggen ze, heb ik het van den Heere geleerd daarom te bidden, och, mag ik dan ais de engelen in den hemel leven, zoo willig, trouw, standvastig? Laat ik zulk een licht hebben als de engelen in den hemel hebben, en zoo standvastig zijn, en gelijk zij zijn, zoo vol liefde en verwondering.

Doch zij zouden niet alleen als de Engel des Heeren wezen, maar ook als goden. Zij zouden Koningen en Priesters Gode zijn. Wat zouden zij eene koninklijke heerschappije hebben ! De aardsche koningen hebben geringe dingen, daar zij over regeeren, maar zij heerschen over hunnen geest. Zij zullen als goden zijn, zij stellen God, dat volmaakte Voorbeeld, zich voor, om navolgers Gods te zijn, Eph. V : 1. Och ! zeggen zij, ik moet heilig zijn als Gij. Nog eens, zij zullen zijn als de Engel des Heeren, de liefste Heere Jezus. Hem willen zij gelijk wezen in al zijn doen. Hij is die Engel van Mijn aangezichte, zegt God, in welkers midden Mijn Naam is, Rom. VIII : 29.

Wij moeten in Zijn lijden Zijn beeld gelijkvormig zijn, en niet alleen dat, maar ook in Zijne schoonheid en heiligheid, als wij van gedaante veranderd zullen worden, 2 Cor. III : 18. Was hij verloochend in alles, wij moeten het ook zijn ; nam Hij Zijn kruis op, ging Hij als een schaap dat stom was voor het aangezichte van zijne scheerders, zij doen ook zoo ; wilde Hij werken

het werk van Zijnen Vader, zij doen 't ook; was Hij zachtmoedig, zoodat er in Zijn toorn meer ontferming als grimmigheid was, zij zijn 't ook zoo, met zachtmoedigheid bekleed; was Hij nederig en klein, zoo dat Hij ieide: Ik zoek Mijne eigene eere niet, maar de eere van Mijnen Vader, zij doen ook zoo; was Hij uitwendig nederig, zij ook.

Wij lezen daar zooveel niet van als ingewikkeld; Hij vernietigde Hemzelven, daar was geene gestalte noch geene gedaante in Hem, al Zijne kleederen waren niet tot opschik, noch tot sieraad; Zijn kleed, dat maar één stuk was, nergens toe dienende, de soldaten zeiden, laat ons het lot over 't heele kleed werpen. Ik leve, zeggen zij, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij, Gal. II: 20. Zij zijn navolgers van Christus, 1 Cor. XI : 1 en Phil. III: 18. Gij moet uw leven niet denken dat hij een Christen is, die zoo niet leeft, maar anders wandelt, want die zegt dat hij in Hem blijft, die moet ook zelve alzo wandelen, gelijk als Hij gewandeld heeft, 1 Joh. II: 6.

Gij zult zeggen, gij noemt hem den Engel des Heeren, maar is dat de Heere Jezus, die daardoor verstaan wordt? Ja het ;'t is die Engel des Heeren, die voor 't aangezichte van de inwoners van Jeruzalem gaat, Hij gaat voor hen heen, Hij is de overste Leidsman van hunne zaligheid, Hebr. XII : 2. Hij is die opperste Herder der schapen, Joh. X : 11. Daar gaat de Koning voor hun aangezichte, die Heere is in de spitse voor hen, Hij zal hun Beschermheer wezen. Ik geloove niet, dat er een tekst in den Bijbel is, daar glorieuzer en klaarder gesproken wordt van een kind Gods als deze. Wanneer zou dat al geschieden? Als zij zeggen zouden, de Heere is in het midden van hen. Dan zouden zij niet vreezen, al veranderde de aarde hare plaats. Dan, als zij zeggen zouden, de Geest is uitgestort over alle vleesch, de Geest der rouwklage, de Geest der genade en der gebeden, en als zij zoo tot één gevoegd zullen worden, gelijk gij zien kunt in het 10e vers van 't zelfde kapittel. Onthoudt het toch.

Waar wilt gij daarmede heen, zult gij zeggen? Daarheen, dat gij den nederigen Heere Jezus zoudt volgen. Is dat uw practijk zoo?

Wij hebben met u gehandeld over het tiende teekentje van den genadestaat. Daarin toonden wij, hoe een kind Gods nederig was voor God, nederig voor zijne naasten, nederig voor zichzelf. Toen gaven wij eenige teekenen van den hoogmoed, en eenige teekenen van de ware nederigheid. Daarop zeiden wij, daar is niets, dat de vijand niet aanroert. Dat baarde eenige gevallen, namelijk, is men dan nederig, als God ons vernedert? Is men